

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ—ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ—ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

Ἀρχισυντάκτης: Ἀριστέλης Κ. Οἰκονόμος

ΤΟΜΟΣ 806 — ΕΤΟΣ 807

1880 — 1881

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ, ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 41.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ—ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ—ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ.

“Όσον αναπτύσσεται ἡ ἐθνικὴ οἰκονομία τόσον τὰ διάφορα ἐλατήρια αὐτῆς ἀποδεικνύουσιν ὑπάρχοντα οἰκονομικόν τινα κύκλον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀναφέρονται τὰ αἷτια ὡς ἀποτελέσματα καὶ τὰ ἀποτελέσματα ὡς αἷτια, μέχρις οὗ τὸ ὅλον συνδέεται εἰς ἀποτελέσειν ἐνιαίου τινὸς ὀργανισμοῦ, ἐν τῷ ὁποίῳ δὲν ὑπάρχει τι κατ’ἰδίαν, ἀλλὰ κατ’ἀναφορὰν εἰς τὰ λοιπά. Παράγει τὸ ἔθνος ἵνα καταναλώσῃ καὶ οἰκονομήσῃ, καταναλίσκον δὲ καὶ οἰκονομοῦν παράγει ἐκ νέου καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ παραγωγῆς εἰς κατανάλωσιν καὶ ἀπὸ κατανάλωσεως εἰς παραγωγὴν καταρτίζεται ὁ σύνδεσμος τῶν οἰκονομικῶν τῆς ἀνθρωπότητος τυχῶν. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄρμονία, ὁ κύκλος οὗτος σώζεται· ἐὰν ὑπερισχύωσιν οἱ παραγωγοὶ καὶ καταπίπτωσιν οἱ καταναλωταί, ἢ ὑπερισχύωσιν οἱ καταναλωταὶ καὶ πίπτωσιν οἱ παραγωγοί, ὁ οἰκονομικὸς κύκλος διαρρυθγνύεται καὶ ἡ περίοδος τῶν συμφορῶν καταλαμβάνει τὸ ἔθνος.

Οἱ ἄνθρωποι ἐν τῇ κοινῇ τοῦ ὄρου σημασίᾳ δὲν παράγουσι διὰ μόνην τὴν εὐχαρίστησιν τῆς παραγωγῆς, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς καταναλώσεως· ἐπομένως ἡ στιγμή τῆς καταναλώσεως δίδει τὴν πρακτικὴν ἐλευθερίαν τῆς κυκλοφορίας τῶν ἀντικειμένων τῆς παραγωγῆς. Πρέπει ἐν τῷ κόσμῳ τῶν ἀναγκῶν ἢ κατανάλωσις νὰ δώσῃ τόπον εἰς τὴν γένεσιν ἄλλων πραγματειῶν, διότι ἄλλως αὐταὶ

δὲν ἔχουσι λόγον ὑπάρξεως. Ἡ κατανάλωσις ἐκλαμβάνεται ὑπὸ ἔννοιαν ἀπόλυτον, διότι καὶ ἡ οἰκονομία ὅταν ἀποταμιεύῃ ὄργανα παραγωγῆς (κεφάλαιον π.χ. πρὸς δάνειον, ἐργαλεῖα πρὸς ἐργασίαν κλπ.) εἰς τὴν ἔννοιαν ταύτην ἀνήκει. Οἱ ὑποχθόνιοι φιλάργυροι δὲν ἀποτελοῦσι τοὺς μεγάλους ἐπὶ τῆς γῆς κανόνας.

Ἡ στενὴ μεταξὺ παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως σχέσις ἐξηγεῖται ἐν τῇ καταστάσει τοῦ ἐρημικοῦ ἀνθρώπου διὰ σαφηνείας ἀξιοπαρατηρήτου. Ὁ ἐρημίτης, λέγει ὁ Sismondi, ὅταν ἀποκτήσῃ πλείονα τροφήν, πλείονα ἐνδύματα, μείζονα κατοικίαν τῶν ὄσων δεῖται, σταματᾷ τὴν ἐργασίαν τοῦ. Δὲν θὰ σπεύρῃ ὅπως μὴ θερίσῃ, δὲν θὰ ὑφάνῃ ὅπως μὴ ἐνδυθῇ, δὲν θὰ οἰκοδομήσῃ ὅπως μὴ κατοικήσῃ. Θὰ εὖρῃ ἀναμφιβόλως ἀπόλαυσιν ἐν τινὶ βαθμῶ περιττευόντων πραγμάτων, καὶ ἂν δύναται θὰ δημιουργήσῃ δι' ἑαυτὸν οὐχὶ ἀπλῶς ὅ,τι τῷ ἀναγκαιοῖ, ἀλλὰ τὴν ἀφθονίαν. Ἡ ἀφθονία ὅμως αὕτη εἶναι μὲν ἡδονὴ τῆς φαντασίας, ἔχει ὅμως καὶ ὄρια. "Ὅταν τὸ περιττὸν δὲν κολακεύῃ πλέον τὴν φαντασίαν τοῦ καὶ δὲν εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ, ὁ ἐρημίτης θὰ παύσῃ τὴν ἐργασίαν εὐρίσκων ὅτι πληρόνει ὑπὲρ πολὺ τόσον μικρὰν εὐχαρίστησιν ἀγοράζων αὐτὴν διὰ τοῦ μόχθου.

Καὶ ἡ κοινωνία δὲ εἶναι ἀκριβῶς ὅπως ὁ ἐρημίτης ἀνθρώπος. Ἐκ τοῦ ὅτι διαμοιράζονται τὰ ἔργα τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου μεταξὺ πλειόνων, δὲν μεταβάλλονται τὰ αἷτια τὰ ὁποῖα κανονίζουσι τὸ ὅλον. Δὲν θέλει ἡ κοινωνία πλείονας τροφάς, ὅταν δὲν ἔχῃ ποῖον νὰ τὰς φάγῃ καὶ ὅταν οὐδεὶς πιστεύῃ ὅτι θὰ τὰς φάγῃ. Ἡ κοινωνία δὲν θέλει πλείονα ἐνδύματα, ὅταν οὐδεὶς θέλῃ πλείονα ἐν τῇ ἱματιοθήκῃ τοῦ, πλείονας οἰκίας ὅταν οὐδεὶς θέλῃ νὰ τὰς φυλάξῃ πρὸς κατοικήσιν οὐ.

Ἐπάρχουσι περίοδοι, καθ' ἃς παρατηρεῖται ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑπεραφθονία παραγωγῆς, ὅτε διὰ τῆς ὑποτιμῆσεως τῶν ἀντικειμένων ταύτης συμβαίνει καταβάλλωσις μεγαλει-

τέρα· ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα δὲν εἶναι ὠφελιμώτερον. Ἐὰν οἱ παραγωγοὶ φέρωσιν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμπορεύματα πολυτελείας διπλάσια τοῦ εἰσοδήματος τῶν πλουσίων, θέλοντες νὰ τὰ πωλήσωσιν εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ δώσωσι τὸ ὅλον αὐτῶν ἀντὶ τοῦ ὅλου τοῦ εἰσοδήματος τούτου, δηλαδή ἐπὶ ζημίᾳ 50 ο/ο. Οἱ πλούσιοι θὰ νομίσωσιν, ὅτι ἐκέρδισαν ὡς καταναλωταὶ ἐπιτυχάνοντες εὐθηνότερον ὅ,τι μόλις ἐπεθύμουν· ἀλλὰ μεταξὺ τῶν πλουσίων ἐπίσης εὐρίσκονται καὶ οἱ παραγωγοὶ ὑπὸ τὴν ιδιότητα ταύτην θὰ ζημιωθῶσιν οὔτοι πλείοτερον τοῦ ὅσον ἐκέρδισαν, διότι θὰ ἀπολέσωσι τὸ ἀναγκαῖον. Ἡ ζημία αὐτῶν 50 τοῖς ο/ο ἐπὶ τῆς πωλήσεως τῆς ἐνιαυσίου παραγωγῆς θὰ διανεμηθῇ μεταξὺ τοῦ κεφαλαίου καὶ τοῦ εἰσοδήματος των, θὰ ἐλαττωθῇ ἢ κατανάλωσις των ἐν τῷ ἐπιόντι ἔτει καὶ ἐλαττωμένου τοῦ κεφαλαίου των, θὰ μειωθῇ ἢ ζήτησις τῆς ἐργασίας τῶν πενήτων καὶ θὰ ἐλαττωθῇ τὸ εἰσόδημά των καθ' ὅλα τὰ ἐπόμενα ἔτη. — Ἐὰν οἱ παραγωγοὶ κομίζωσιν εἰς τὴν ἀγορὰν τροφὰς διπλασίας ἀξίας τοῦ ἡμερομισθίου τῶν πενήτων, θὰ ἀναγκασθῶσιν ἐπίσης νὰ τὰς παραχωρήσωσιν ἀντὶ τοῦ ἡμερομισθίου τούτου μετὰ ζημίας ἤτοι 50 ο/ο. Ὁ πέννης θὰ ὠφεληθῇ ὡς καταναλωτῆς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο· ἀλλ' ἡ ζημία τῶν 50 τοῖς ο/ο ἐν τῷ κεφαλαίῳ ἢ ἐν τῷ εἰσοδήματι τῶν παραγωγῶν, ἐν τῷ ἐπιόντι ἔτει θὰ γίνῃ σκληρῶς αἰσθητὴ εἰς τὸν πέννητα. "Ὅ,τι ἀπώλεσεν ὁ πλούσιος εἰς εἰσόδημα θὰ τὸ ἀφαιρέσῃ ἐκ τῆς καταναλώσεώς του, καὶ θὰ ὑπάρξῃ τότε ὀλιγωτέρα ζήτησις τῶν καρπῶν τῆς ἐργασίας τοῦ πέννητος· ὅ,τι ἀπώλεσεν ὁ πλούσιος ἐκ τοῦ κεφαλαίου του θὰ τὸ ἀφαιρέσῃ ἐκ τῶν μισθῶν τοὺς ὁποῖους πληρόνει, καὶ ἡ ἐργασία, ἣτις εἶναι τὸ εἰσόδημα τοῦ πέννητος, θὰ ἀποκτήσῃ τότε μικρότεραν ἀξίαν.

Ἡ ἀπόλυτος κατανάλωσις, λέγει ὁ Sismondi, προκαλεῖ παραγωγὴν ἴσην ἢ ἀνωτέραν. Τὸ παρελθὸν ἔτος παρήγαγε καὶ κατηνάλωσεν ὡς δέκα· δύναται τις νὰ ἐλπίζῃ

ὅτι τὸ ἐνεστῶς θὰ παραγάγῃ ὡς ἕνδεκα καὶ θὰ καταναλώσῃ ὡς ἕνδεκα. Ἡ μεγαλειτέρα ἢ μικροτέρα εὐκολία, μεθ' ἧς συνεπληρώθῃ ἡ κατανάλωσις, δεικνύει τὸ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εὐτυχές ἀποτέλεσμα τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος ἐθνικῆς ἐργασίας. Ἴδου οἱ πλούσιοι περιέκοψαν μέρος τοῦ εἰσοδήματός των ἵνα τὸ προσθέσωσιν εἰς τὸ κεφάλαιόν των, ἢ εἰς τοὺς μισθοὺς τοὺς ὁποίους προσφέρουσιν εἰς τοὺς πένητας· ἐπομένως πλείωτερα συνετελέσθησαν ἔργα. Ἐὰν πλείωτερα προϊόντα ἐπωλήθησαν καὶ καὶ δὴ καλῶς, τὸ νέον τοῦτο κεφάλαιον παρήγαγεν ἀνάλογον εἰσόδημα καὶ τὸ εἰσόδημα τοῦτο ζητεῖ νέαν κατανάλωσιν. Ἡ ἀποταμίευσις, ἢ ἐνεργηθεῖσα κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος, θὰ διαμοιρασθῇ κατὰ τὸ ἐπόμενον μέρος αὐτῆς ὡς εἰσόδημα θὰ αὐξήσῃ τὰς ἀπολαύσεις τοῦ πλουσίου, καὶ μέρος αὐτῆς ὡς μισθὸς θὰ αὐξήσῃ τὰς ἀπολαύσεις τοῦ πένητος. Ἡ ἐπιχειρήσις λοιπόν, μετὰ φρονήσεως καὶ μέτρου ἐνεργουμένη, δύναται τοιουτοτρόπως νὰ ἐξακολουθήσῃ· ἅμα ὅμως ἐπισπευσθῇ δύναται νὰ καταστῇ καταστρεπτική. Τὸ εἰσόδημα τοῦ παρελθόντος ἔτους εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ πληρώσῃ τὴν παραγωγὴν τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους· εἶναι ποσότης προσδιωρισμένη, ἣτις χρησιμεύει ὡς μέτρον εἰς τὴν ἀπροσδιόριστον ποσότητα τῆς μελλούσης ἐργασίας. Τὸ λάθος ἐκείνων, οἵτινες ὠθοῦσιν εἰς ἀπεριόριστον παραγωγὴν, προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι συγχύζουσι τὸ παρελθόν εἰσόδημα μετὰ τοῦ μέλλοντος εἰσοδήματος. Εἶπον ὅτι αὐξήσις τῆς ἐργασίας εἶναι αὐξήσις τοῦ πλούτου καὶ ἐπομένως τοῦ εἰσοδήματος καὶ τοιουτοτρόπως τῆς καταναλώσεως· ἀλλὰ παρεῖδον ὅτι δὲν αὐξάνει ὁ πλοῦτος εἰμὴ διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ζητούμενης ἐργασίας, τῆς πληρονομένης δηλαδὴ ἐργασίας εἰς τὴν τιμὴν αὐτῆς, ὅτι ἡ τιμὴ αὕτη προσδιωρισμένη ἐκ προκαταβολῆς, εἶναι τὸ προὑπάρχον εἰσόδημα, καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους δὲν ἐνεργεῖται εἰμὴ ἀνταλλαγὴ τοῦ ὅλου τῆς παραγωγῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Ἐκ τῆς ἀναπαραγωγῆς γεννᾶται τὸ εἰσόδημα· ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ παραγωγὴ αὕτη τὸ εἰσόδημα. Ἡ παραγωγὴ λαμβάνει τὸ ὄνομα τοῦτο, λειτουργεῖ ὡς εἰσόδημα, ἀφοῦ πραγματοποιηθῇ, ἀφοῦ δηλαδὴ ἕκαστον τῆς παραγωγῆς ἀντικείμενον εὖρη τὸν καταναλωτὴν, ὅστις ἔχει ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμίαν αὐτοῦ καὶ ὅστις ἀποσύρειν αὐτὸ ἐκ τῆς κυκλοφορίας, ἵνα τὸ ἐνώσῃ μετὰ τοῦ ἀθροίσματος τῆς καταλώσεώς του, ἔδωκεν εἰς ἀντάλλαγμα τὴν ἀξίαν του. Τότε ὁ παραγωγὸς ποιεῖ τὸν λογαριασμὸν του, συνιστάμενον εἰς τὰς ἐξῆς σκέψεις : εὐρίσκει ἐν τῷ τιμήματι ὀλόκληρον τὸ κεφάλαιόν του ; εὐρίσκει κέρδος ; δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας του καὶ νὰ ἀρχίσῃ ἐκ νέου τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ ;

Αἱ σκέψεις αὗται, μεταβιβαζόμεναι ἐκ τῆς προσωπικῆς σφαίρας εἰς τὴν κοινωνικὴν, δεικνύουσι τὸν κύκλον ἐν ᾧ στρέφονται τὰ οἰκονομικὰ καθόλου ἔργα. Καὶ παράγει ἡ κοινωνία ἵνα καταναλώσῃ, καταναλίσκεν δὲ ἵνα ἐκ νέου παραγάγῃ. Τοιουτοτρόπως δὲ συνδέονται οἱ χρόνοι καὶ λειτουργεῖ ἡ καθόλου ζωὴ, ἣτις δὲν εἶναι εἰμὴ ἀγῶν καὶ χρήσις, χρήσις καὶ ἀγῶν.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΦΥΛΑΚΩΝ.

Διὰ τοῦ ἀπὸ 31 Μαρτίου 1880 βασιλικοῦ διατάγματος ἐνεκρίθη ἡ ἐν Ἀθήναις συστηθεῖσα Φιλανθρωπικὴ Ἐταιρία τῶν Φυλακῶν, «σκοποῦσα, λέγει τὸ διάταγμα, τὴν ἀνέγερσιν καὶ βελτίωσιν τῶν δημοσίων φυλακῶν.» Ἔχει τι ἡ φράσις αὕτη ἐξομολογητικόν. Εἶναι δὲ σύμπτωμα ἀξιοσημεῖωτον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ συνδυασθῇ πρὸς πολλὰ ἄλλα, εἰς διατύπωσιν τῆς ὁσημέραι γενικευομένης πεποιθήσεως, ὅτι ἡ Πολιτεία ἀδυνατεῖ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ ἑαυτῆς ἔργα καὶ ὅτι οἱ πολῖται καλοῦνται ἐν τοῖς πλεί-

στοις να τήν αναπληρώσωσι. Θέμα ἐξόχου ἐνδιαφέροντος, κρύπτοντος τὰ σπέρματα τοῦ μεγάλου τῆς ἐποχῆς ζητήματος τῆς αὐτοδιοκῆσεως. Ἴδου τὸ ἐγγριθὲν καταστατικὸν τῆς ἐν λόγῳ ἐταιρίας:

Οἱ ὑποφαινόμενοι ἀπεφασίσαμεν νὰ συστήσωμεν φιλανθρωπικὴν ἐταιρίαν, σκοπὸν ἔχουσαν τὴν ἀνέγερσιν καὶ βελτίωσιν τῶν δημοσίων φυλακῶν ὑπὸ τοὺς ὅρους τοῦ ἐπομένου Καταστατικοῦ:

1. Συνιστᾶται ὑπὸ τὴν ἄμεσον προστασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἀνώνυμος φιλανθρωπικὴ ἐταιρία, ἔδραν ἔχουσα τὰς Ἀθήνας καὶ φέρουσα τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐταιρία τῶν Φυλακῶν».

2. Σκοπὸς τῆς Ἐταιρίας εἶναι α) ἡ διὰ συλλογῆς χρημάτων, ἅτινα θέλουν διατίθεσθαι, ἀδεία τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν ἐταίρων καὶ κατὰ προηγουμένην μετὰ τῆς Κυβερνήσεως συνεννόησιν, ἀνέγερσις δημοσίων ποινικῶν καὶ ἐξεταστικῶν φυλακῶν ἐν Ἑλλάδι, καὶ β) ἡ μελέτη τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν φυλακῶν ζητημάτων καὶ ἡ ἐπιδίωξις τῶν εἰς τὴν βελτίωσιν ταύτην συντελούντων.

3. Οἱ ἐταῖροί εἰσι τακτικοί, ἐπίτιμοι καὶ ἀντεπιστέλλοντες.

4. Οἱ τακτικοὶ ἐταῖροι χορηγοῦσιν ἐτησίαν χρηματικὴν συνδρομὴν, ὀριζομένην παρὰ τῶν ἰδίων ἐν τῇ περὶ ἐγγραφῆς αἰτήσῃ αὐτῶν καὶ σημειουμένην ἐν τῷ οἰκείῳ διπλώματι· ἡ συνδρομὴ αὕτη δὲν δύναται νὰ εἶναι κατωτέρα τῶν 20 νέων δραχμῶν.

Ὁ μὴ ἀποτίσας ἐντὸς τοῦ ἔτους τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ ἐταῖρος λογίζεται παρητημένος, καὶ διαγράφεται τοῦ μητρώου· ἐξαιροῦνται τῆς διατάξεως ταύτης, καὶ θεωροῦνται ὡς διηνεκεῖς τακτικοὶ Ἐταῖροι, οἱ ἐπὶ δεκαπενταετίαν πληρώσαντες τακτικῶς τὴν συνδρομὴν των,

ὡς καὶ οἱ ἐταῖροι, ὧν αἱ συνδρομαὶ ἢ ἄλλαι προσφοραὶ ὑπερέβησαν τὰς χιλιάδας δραχμῶν.

5. Ἐπίτιμοι ἐταῖροι διορίζονται παρὰ τοῦ Συμβουλίου οἱ ὡς ἐκ τῆς κοινωνικῆς αὐτῶν θέσεως, ἢ διὰ τῶν γνώσεών των δυνάμενοι νὰ προαγάγωσι τὴν Ἐταιρίαν. Τὸ Συμβούλιον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διορίζη καὶ ἐπιτίμους Προέδρους, μέχρι τριῶν, καὶ Ἀντιπροέδρους μέχρις ἑξ.

Ἀντεπιστέλλοντες ἐταῖροι διορίζονται οἱ ἐκτὸς τῆς Ἐπικρατείας διαμένοντες.

6. Ἡ Ἐταιρία δέχεται εὐγνωμόνως οὐ μόνον χρηματικὰς προσφοράς, ἀλλὰ καὶ ἄλλας, συνισταμένας εἰς ἀκίνητα ἢ κίνητὰ παντὸς εἶδους. Ὁ χορηγήσας προσφορὰν ἀξίας ἀνωτέρας τῶν τριῶν χιλιάδων δραχμῶν λαμβάνει δίπλωμα Εὐεργέτου τῆς Ἐταιρίας, ὃ δὲ προσενεγκῶν ἄνω τῶν δεκαπέντε χιλιάδων Μεγάλου Εὐεργέτου, ὃ δὲ ἄνω τῶν πενήκοντα χιλιάδων Προστάτου καὶ ἐπιτίμου Προέδρου. Εἰς τοὺς τοιοῦτους δύναται τὸ Συμβούλιον ν' ἀπονεῖμη καὶ ἄλλας ἠθικὰς ἀμοιβὰς καὶ διακρίσεις.

7. Πᾶσα εἰσπραξις χρημάτων γίνεται, ἐπὶ ἀποδείξει τοῦ Ταμίου τῆς ἐταιρίας, ἀποκοπτομένη ἐκ βιβλίου διπλοτύπου, ἠριθμημένου καὶ μονογραφημένου παρὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς. Τὰ εἰσπραττόμενα χρήματα κατατίθενται ἐντόκως εἰς τινὰ τῶν ἐν Ἀθήναις Τραπεζῶν, ἢ διατίθενται εἰς ἀγορὰν δημοσίων ἐθνικῶν χρεωγράφων. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ γίνεται δι' ἐπιταγῆς τοῦ Προέδρου, στηριζομένης εἰς τὸν παρὰ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ἐγχεκριμένον προϋπολογισμὸν ἢ εἰς ἀπόφασιν αὐτῆς, καὶ ἐχούσης ἐπισυνημμένα τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

8. Ἡ διεύθυνσις τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐταιρίας ἀνατίθεται εἰς Συμβούλιον, συγκείμενον ἐκ τοῦ Προέδρου, τοῦ Ἀντιπροέδρου, τοῦ Γραμματέως, τοῦ Ταμίου καὶ πέντε Συμβούλων, ἐκλεγομένων ἀπάντων μεταξὺ τῶν τακτικῶν

Ἐταίρων ὑπὸ τῆς γενικῆς Συνελεύσεως, δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας τῶν μετεχόντων, τῆς φηφοφορίας ἑταίρων, τοῦ μὲν Προέδρου κατὰ πενταετίαν, τοῦ δὲ Ἀντιπροέδρου, τοῦ Ταμίου καὶ τοῦ Γραμματέως κατὰ τετραετίαν, καὶ τῶν Συμβούλων κατὰ τριετίαν.

Διὰ τὴν πρώτην ὅμως περίοδον καθίστανται, διὰ τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ :

Πρόεδρος ὁ Σωτήριος Σωτηρόπουλος

Ἀντιπρόεδρος ὁ Ἀνδρέας Συγγρός

Γραμματεὺς ὁ Τιμολέων Φιλήμων

Ταμίας ὁ Ἐμμανουήλ Χαρίλαος

Σύμβουλοι : οἱ Βασίλειος Μελάς, Ἰωάννης Χωρέμης, Ἀντώνιος Ρικάκης, Νικόλαος Ράδος καὶ Ἀλέξανδρος Σκουζές.

9. Τὸ Συμβούλιον εἶναι ἐν ἀπαρτίᾳ, ἐὰν ὧσι παρόντες ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ τέσσαρα ἐκ τῶν ἄλλων μελῶν αὐτοῦ.

Τὸ Συμβούλιον βουλευέται καὶ ἐνεργεῖ πᾶν συντεῖνον πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγὴν τῆς Ἐταιρίας· φροντίζει περὶ εὐρέσεως χρηματικῶν πόρων, καὶ ἐνεργεῖ, ὅπως τὸ Δημόσιον, οἱ Δῆμοι, αἱ Ἱεραὶ Μοναὶ καὶ ἄλλα Σωματεῖα ἀναλάβωσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εἰσάγωσιν ἐνιαυσίας συνδρομὰς εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Ἐταιρίας· ἀποφασίζει περὶ τοποθετήσεως τῶν διαθέσιμων κεφαλαίων, κατὰ τὸ ἄρθρον 7· κανονίζει τὸ ὑποδεέστερον προσωπικόν· συνεννοεῖται μετὰ τῶν ὑπουργείων καὶ τῶν ὑποδεεστέρων Ἀρχῶν περὶ παντὸς σχέσιν ἔχοντος πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς Ἐταιρίας· μελετᾷ, προσλαμβάνον, ἐὰν ἐγκρίνη, καὶ ἄλλα κατάλληλα πρόσωπα, τὰ εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν φυλακῶν ἀφορῶντα ζητήματα καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἀπαιτουμένας δημοσιεύσεις καὶ ἄλλας σχετικὰς ἐνεργείας· ἐγκρίνει τὴν παραδοχὴν νέων τακτικῶν ἑταίρων καὶ ὀνομάζει τοὺς ἐπιτίμους καὶ ἀντεπιστέλλοντας· συντάσσει κατ' ἔτος γενικὴν ἐκθεσιν τῶν ἐρ-

γασίων τῆς Ἐταιρίας καὶ ὑποβάλλει ὑπὸ τὴν ἐγκρίσιν τῆς Συνελεύσεως τὸν προϋπολογισμόν καὶ τὸν ἀπολογισμόν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Ἐταιρίας· ἐν γένει διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν, ἐκποιοῦν τὰ μὲν χρεώγραφα εἰς τὸ Χρηματιστήριον, τὰ δὲ κινητὰ καὶ ἀκίνητα διὰ δημοσίου πλειστηριασμοῦ.

10. Ὁ Πρόεδρος συγκαλεῖ τοὺς Συμβούλους εἰς συνεδρίασιν καὶ τοὺς Ἐταίρους εἰς Γενικὴν Συνέλευσιν, διευθύνει τὰς συζητήσεις, ὑπογράφει τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων καὶ τῶν Συνελεύσεων καὶ πᾶσαν τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς Ἐταιρίας, ἐκδίδει τὰ διπλώματα τῶν ἑταίρων καὶ εὐεργετῶν, ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Συνελεύσεως, ἀντιπροσωπεύει τὴν Ἐταιρίαν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ἢ ἄλλης Ἀρχῆς καὶ ἐν γένει εἰς πᾶσαν μετ' ἄλλων πράξιν, διορίζει καὶ παύει τὸ ὑποδεέστερον προσωπικόν.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος ἀναπληροῖ τὸν Πρόεδρον, ἀπόντα ἢ κωλυόμενον.

Ὁ Γραμματεὺς συντάσσει τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Συνελεύσεων τῶν ἑταίρων ὡς καὶ τὴν γενικὴν ἐκθεσιν τῶν ἐνιαυσίων ἐργασιῶν τῆς Ἐταιρίας, καὶ προσυπογράφει πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ Προέδρου ὑπογραφόμενα ἔγγραφα καὶ τὰς ἐπιταγὰς τῶν πληρωμῶν.

Ὁ Ταμίας κρατεῖ τοὺς λογαριασμούς· φροντίζει περὶ εἰσπράξεως καὶ ἐγκαίρου καταθέσεως παρὰ τινι τῶν Τραπεζῶν τῶν εἰσπραττομένων χρημάτων· ἐξοφλεῖ τὰς ἐκδιδομένας ἐπιταγὰς· συντάσσει τὸν ἐνιαύσιον ἀπολογισμόν καὶ ὑποβάλλει τοῦτον εἰς τὸ Συμβούλιον καὶ τὴν Συνέλευσιν· ὑπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου τὰς ὀπισθογραφείσεις καὶ τὰς ἐξοφλήσεις τῶν συναλλαγμάτων. Τὸν Γραμματέα, ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ νεώτερος τῶν παρόντων Συμβούλων, τὸν δὲ Ταμίαν, ἐν περιπτώσει

διαρκούς κωλύματος, αναπληροῖ ἕτερον μέλος τοῦ Συμβουλίου, ἐκλεγόμενον ὑπὸ τούτου.

11. Γενικαὶ Συνελεύσεις τῶν ἐταίρων συνέρχονται εἰς Ἀθήνας, τακτικῶς μὲν ἅπαξ τοῦ ἔτους, κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ Ἰανουαρίου, ἐκτάκτως δὲ ὅσάκις κρίνει τοῦτο ἀναγκαῖον τὸ Συμβούλιον, ἢ τῇ αἰτήσῃ τριάκοντα τοῦλάχιστον ἐταίρων. Αἱ συνελεύσεις συγκαλοῦνται διὰ προκηρῦξεως τοῦ Προέδρου, δημοσιευομένης εἰς τρεῖς ἡμερίδας πρὸ ὀκτώ τοῦλάχιστον ἡμερῶν.

Ἐν τῇ πρώτῃ συνεδριάσει τῆς ἐνιαυσίας τακτικῆς Συνελεύσεως ὑποβάλλεται ἡ γενικὴ ἐκθεσις τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἑταιρίας, ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ λήγοντος ἔτους καὶ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ἐπιόντος, ἐκλέγεσθαι τριμελῆς ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέλεξιν τῶν λογαριασμῶν, καὶ προτείνεται πᾶσα πρότασις, ἐφ' ἧς ἀπαιτεῖται ἡ ψῆφος τῆς Συνελεύσεως, προσδιορίζεται δὲ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν συνερχόμενοι πάλιν οἱ ἑταῖροι ἀκούουσι τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς, ἀποφασίζουσιν ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ, ψηφίζουσι τὸν προϋπολογισμόν, ἐκλέγουσι τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου, ὧν λήγει ἡ ὑπηρεσία, καὶ ἀποφασίζουσιν ἐπὶ τῶν ὑποβληθεισῶν προτάσεων.

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις λογίζεται πλήρης, ἐὰν ᾧσι παρόντες τοῦλάχιστον εἴκοσι πέντε τακτικοὶ ἑταῖροι.

Εἰς τὰς Γενικὰς Συνελεύσεις μετέχουσι καὶ ψηφίζουσιν οἱ τε ἐπίτιμοι καὶ οἱ ἀντεπιστέλλοντες ἑταῖροι, ὡς καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν συνεισφερόντων ἐτησίας συνδρομᾶς νομικῶν προσώπων.

12. Τὰ πρακτικὰ τῶν Γενικῶν Συνελεύσεων, ἡ ἐνιαυσία ἐκθεσις καὶ ὁ ἀπολογισμὸς δημοσιεύονται ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ, ἐν ᾧ θέλει ἐπισυνάπτεσθαι πάντοτε ὀνομαστικὸς κατάλογος τῶν Ἐυεργετῶν καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἑταιρίας.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Φεβρουαρίου 1880 καὶ θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Κυβερνήσεως ὑπογράφεται

δὲ παρὰ τῶν ὑποφαινομένων τακτικῶν ἐταίρων, οἱ ὅποιοι ἐπιφυλασσόμεθα νὰ ὀρίσωμεν μετὰ τὴν ἔγκρισιν τὸ ποσὸν τῆς ἐτησίας συνδρομῆς ἡμῶν.

Σ. Σωτηρόπουλος,
Α. Κ. Οἰκονόμος,
Α. Γ. Σκουζές,
Α. Ρικάκης,
Τ. Φιλήμων,
Σ. Σκουλούδης,
Σ. Δραγούμης,
Δ. Γ. Ράλλης,
Μ. Ρενιέρης,
Ν. Καραπαυλος
Ι. Δούμας,
Π. Καλλιγᾶς,
Θ. Γ. Φλογαίτης,
Ν. Μαυροκορδάτος,

Ε. Χαρίλαος,
Φ. Παρασκευαΐδης,
Β. Μελάς,
Α. Θεοδωρίδης,
Ν. Ράδος,
Ι. Α. Σοῦτσος,
Ι. Π. Σαγραντῆς,
Ι. Ν. Χωρέμης
Μ. Νεγρεπόντες,
Α. Σιμόπουλος,
Γ. Μπένσης,
Σ. Βαλαωρίτης,
Α. Συγγρός.

ΕΛΛΗΝΟΑΙΓΥΠΤΙΑΚΟΝ ἘΜΠΟΡΙΟΝ

(1879).

Ἐν τῷ 83ῳ φυλλαδίῳ τῆς «Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως» (Ἰανουαρίου 1880) ἐπραγματεύθημεν περὶ τοῦ ἑλληνοαιγυπτιακοῦ ἔμπορίου κατὰ τὴν πενταετίαν 1874—1878, ρίψαντες γενικὸν βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἔμπορίου τῆς Αἰγύπτου καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπικρατειῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σχετικῶν ἐπισήμων τῆς Καταστατικῆς πληροφοριῶν. Ἦδη νομίζομεν χρήσιμον εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀναγνώστας τοῦ ἀνά χεῖρας περιοδικοῦ, ἵνα μεταδώσωμεν αὐτοῖς τὰς διὰ τὸ ἔτος 1879 νεωτέρας ἐπὶ τοῦ ἑλληνοαιγυπτιακοῦ ἔμπορίου ἐξακριβώσεις τῆς Καταστατικῆς. Διότι ἡ Αἰγυ-

πος, ὅπως καὶ τὸ πάλαι οὕτω καὶ νῦν, δὲν δύναται νὰ διαφύγη τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἐλληνικοῦ στοιχείου. Εἶναι χώρα ἡμιελληνική, ἅπαν δὲ τὸ ἐσωτερικὸν ἐλληνικὸν ἐμπόριον αὐτῆς καὶ αἱ χρηματιστικαὶ ἐργασίαι, ὡς καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου εὐρίσκονται εἰς χεῖρας Ἑλλήνων.

Αἱ μεταξὺ λοιπὸν Αἰγύπτου καὶ Ἑλλάδος εἰδικώτεραι ἐμπορικαὶ σχέσεις πρέπει νὰ ἐλκύσωσι σπουδαίαν τῶν ἐν Ἀθήναις προσοχὴν, διότι ἀποτελοῦσιν ἓνα λίθον τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος, τὸ ὅποτον δὲν κατασκευάζουσιν οἱ περὶ τὰ ὑπουργεῖα καὶ αἰωνίως περὶ τὰ ὑπουργεῖα ἐρίζοντες, ἀλλ' ὁ ἀπ' αἰῶνος ἐλληνικὸς λαός, ὅστις ἐπὶ τέλους δέον νὰ ἐμπνεύσῃ τοὺς ζηλωτὰς τῶν ὠρίμων ἀγαθῶν τοῦ ὅλου Ἑλληνισμοῦ.

Ἐν γένει ἡ κατὰ τὸ 1879 εἰσαγωγὴ καὶ ἐξαγωγὴ τῆς Αἰγύπτου ὑπελογίσθη εἰς 1,844,122,199 αἰγυπνιακὰ γρόσια (ἕκαστον γρόσιον=0,259 νέας δραχμῆς). Κατὰ τὸ 1878 ὑπελογίζετο εἰς 1,294,161,874, κατὰ τὸ 1877 εἰς 1,724,367,346, κατὰ τὸ 1876 εἰς 1,781,447,684, καὶ κατὰ τὸ 1875 εἰς 1,895,280,401. Ὡστε τὸ ἔτος 1878 ὑπῆρξε σχετικῶς τὸ δυστυχέστερον.

Τὴν σημαντικωτέραν θέσιν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐμπορίῳ τῆς Αἰγύπτου ἐν ἔτει 1879 κατέχει ἡ Ἀγγλία 1,121,968,253 γρ. ἀκολούθως ἔρχεται ἡ Γαλλία 232,744,349, ἡ Ἰταλία 137,077,011, ἡ Αὐστροουγγαρία 114,571,287, ἡ Ρωσσία 96,289,950, ἡ Τουρκία 70,399,420, αἱ ἀπώταται ἀνατολικάι χῶραι 29,223,751, ἡ Ἑλλάς 13,886,350, ἡ Ἀμερικὴ 12,006,749, ἀλλὰι τινὲς χῶραι 15,955,079.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐλληνοαιγυπτιακὸν ἰδίως ἐμπόριον, ἀπὸ 7,576,655 γροσίων τῷ 1874 ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἡ ἐξαγωγὴ ὁμοῦ, κατὰ τοὺς πίνακας τῆς Αἰγυπτιακῆς Καταστατικῆς, ὑπολογίζονται εἰς 7,306,761 τὸ 1875, εἰς 6,797,273 τὸ 1876, εἰς 6,828,356 τὸ 1877, εἰς 7,333,257 τὸ 1878, καὶ εἰς 13,886,350 τὸ 1879. Ὡστε κατὰ

τὴν πρώτην τριετίαν (1874-76) τείνουσα εἰς ἐλάττωσιν ἢ ἐμπορικὴ αὐτὴ κίνησις, κατὰ τὴν δευτέραν τριετίαν (1877-79) τείνει εἰς αὐξήσιν ἐπαισθητήν. Ἐν γένει δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ λαθρεμπόριον, ὅπερ σπουδαίως ἐνεργεῖται ἐν Αἰγύπτῳ· μεταξὺ δὲ τῶν εἰδῶν αὐτοῦ ἐξέχει ὁ καπνός, τὸ χασσίς καὶ ἡ πυρίτις, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ κατὰ πάντα λόγον συναγομένη ἀξία ἐλληνικῆς πρὸς τὴν Αἰγυπτὸν εἰσαγωγῆς ἀναβιβάζεται κατὰ τὸ ἔτος 1879 εἰς 2 1/2 περίπου ἑκατομμύρια γρόσια.

Μεταβαίνομεν εἰς τὰ καθέκαστα τῆς ἀπὸ Αἰγύπτου εἰς Ἑλλάδα ἐξαγωγῆς καὶ τῆς ἀπὸ Ἑλλάδος εἰς Αἴγυπτον εἰσαγωγῆς.

Α'.—Ἐξαγωγὴ ἐξ Αἰγύπτου εἰς Ἑλλάδα. Ἀλκόλ 0 τῷ 1878 καὶ 150,074 τῷ 1879 (*), σίτος 11,289 καὶ 3,409,489, καφές 4,508 καὶ 2,737, κάνναβις 5,170 καὶ 0, ράκη 430 καὶ 0, κηρὸς ἀκατέργαστος 10,822 καὶ 4,127, βάμβαξ 915,446 καὶ 1,594,476, φοίνικες 53,102 καὶ 65,999, ἄλευρον 55,450 καὶ 1,444,018, κόκκοι 1,528 καὶ 35,591, νήματα 1,062 καὶ 0, καρποὶ καὶ ὄσπρια 33,506 καὶ 20,009, κόμμι 21,063 καὶ 24,585, ὄπιον 0 καὶ 53,850, μαλλία 0 καὶ 189, φακῆ 2,400 καὶ 12,313, βιβλία 7,600 καὶ 10,522, ἀραβόσιμος 0 καὶ 130,455, κριθὴ 0 καὶ 111,930, δέρματα 3,672,453 καὶ 4,467,368, πῖσα καὶ ἐρέβινθος 1,479 καὶ 45, ὀρύζιον 255,295 καὶ 468,836, ζάχχαρι 77,644 καὶ 5,184, παλαιόσχοινα 1,820 καὶ 0, παλαιὸς χαλκὸς καὶ σίδηρος 1,847 καὶ 1,663, διάφορα εἶδη 240,234 καὶ 417,403. Τὸ ὅλον τῆς ἀπὸ Αἰγύπτου ἐξαγωγῆς εἰς Ἑλλάδα, 5,378,799 γρ. ἐν ἔτει 1878 καὶ 12,435,071 ἐν ἔτει 1879.

Β'.—Εἰσαγωγὴ ἐξ Ἑλλάδος εἰς Αἴγυπτον. Κτήνη 20,163 γρ. τῷ 1878 καὶ 342 τῷ 1879, βούτυρον

(*) Πίνεται ἡ σημείωσις ὅτι τοῦ λοιποῦ ὁ πρῶτος ἀριθμὸς ἀνάγεται εἰς τὸ ἔτος 1878 καὶ ὁ δεύτερος εἰς τὸ 1879.

930 και 396, ξύλα διάφορα 71,157 και 0, υποδήματα 32,686 και 32,319, τίτατος, λιθόκολλα, γύψος 5,346 και 0, ένδυμασία 4,427 και 5,487, χρώματα και βερνίκι 55,132 και 0, κρυσταλλος και υαλικά 372 και 0, χαλκός και ορείχαλκος 4,423 και 0, πλάκες και λίθοι 27,833 και 0, άρωματικά και φάρμακα 59,181 και 290,266, φαβεντιανά και κεραμικά σκεύη 0 και 3,977, άλευρον 106 και 0, όπωραι 35,153 και 155,035, έλαια 208,319 και 70,032, υφάσματα βαμβακερά 57,550 και 5,503, υφάσματα μάλλινα 98,563 και 35,910, υφάσματα λινά 13,648 και 0, υφάσματα μεταξωτά 690 και 0, έπιπλα 4,450 και 0, χάρτης, βιβλία και λοιπά 8,703 και 2,345 (έλάττωσις περί τὰ 3/4!), μυρωδικά 922 και 0, πίσσα και πιασφάλτος 602 και 0, τρόφιμα 260,338 και 9,100 (211χιλ. τῷ 1874, 279χιλ. τῷ 1875, 239χιλ. τῷ 1876, 253χιλ. τῷ 1877, 260χιλ. τῷ 1878 και 9χιλ. τῷ 1879· ὥστε ἡ πέραν παντός μέτρου πτώσις κατά τὸ τελευταῖον ἔτος ἀποβαίνει, ἐκτός λαθρεμπορίου, ἀνεξήγητος), σάπων 1,611 και 4,639, ταμβάκος εἰς κόβιν 34 και 0, καπνός και τουμβεκι 16 και 0, τάπητες 876 και 0, οἶνοι, ροσόλια και οἶνοπνεύματα 552,246 και 477,156, διάφορα εἶδη 237,195 και 264,502, τυρός 0 και 37,211, ὄσπρια 0 και 48,273 καρποὶ ξηροὶ 0 και 1,900, βαφικαὶ οὐσίαι 0 και 7,106. Τὸ ὅλον τῆς ἀπὸ Ἑλλάδος εἰς Αἴγυπτον εἰσαγωγῆς 1,954,458 γρ. ἐν ἔτει 1878 και 1,451,279 ἐν ἔτει 1879.

Ἄπαν τὸ διεθνὲς ἐμπόριον τῆς Αἰγύπτου ἐνεργεῖται ἀπὸ ἑξ̄ λιμένων αὐτῆς, ἥτοι Ἀλεξανδρείας 1,732,912,380 γρόσια (93,97 τοῖς ο/ο τοῦ ὅλου ἐμπορίου), Πόρτ-Σάϊδ 50,853,203 (2,75 τοῖς ο/ο), Σουέζ 40,873,915 (2,22 τοῖς ο/ο), Δαμιὰτ 15,202,052 (0,82 τοῖς ο/ο), Κοσσείρ 4,233,685 (0,23 τοῖς ο/ο), Ἑλ-Ἀρσιχ 46,964 (0,01 τοῖς ο/ο). Τὸ σημαντικώτερον λοιπὸν σημεῖον τοῦ αἰγυπτιακοῦ ἐμπορίου εἶναι ἡ πόλις, τὴν ὁποίαν ὁ Ἑλληνισμὸς ἐθεμελίωσεν.

Γ. ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΝ.

Πρὸς πραγματοποιήσιν τοῦ ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς συνομολογηθέντος κατὰ τὸ ἐνεστῶς ἔτος δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων, ἡ Τράπεζα συνέταξε πρώτην τινὰ πράξιν, ἐν ἣ ἀπεφάσισε νὰ δανεισθῇ τὸ ἐν λόγῳ δάνειον. Ἐρωτᾶται : ἡ πράξις αὕτη ὑπόκειται εἰς τέλος χαρτοσήμου ;

Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον περί χαρτοσήμου ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος τούτου, συντελεστικὸν θεωροῦμεν νὰ ἐκθέσωμεν τὰς περί ἐπιβολῆς τέλους ἐπὶ τῶν πράξεως τῆς συστάσεως τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν (αἵτινες εἰσὶ συναφεῖς πρὸς τὰς πράξεις τῆς αὐξήσεως τῶν κεφαλαίων των ἢ παρατάσεως τῆς διαρκείας των) διατάξεις τοῦ Γαλλικοῦ νόμου, εἰδικωτέρας οὔσας, ἔστι δ' ὅτε και λογικωτέρας, ἔλθωμεν δ' ἀκολουθῶν και εἰς τὸν ἡμέτερον νόμον. Κατὰ τὸ ἄρθρον 68 § 3 ἀριθ. 4 τοῦ νόμου τῆς 22 primaire ἔτους VII, ὑπέκειντο εἰς τέλος τάξεως (fixe) φρ. 3 « αἱ πράξεις τοῦ συνεταρισμοῦ, αἵτινες δὲν περιέχουσιν οὔτε ὑποχρέωσιν, οὔτε παράδοσιν, οὔτε μεταβίβασιν κινητῶν ἢ ἀκινήτων μεταξὺ τῶν συνεταίρων ἢ ἄλλων προσώπων. » Ἡ διάταξις δ' αὕτη εὐρίσκεται ἐν πληρεστάτῃ ἁρμονίᾳ (ἀσυνήθει ἐν τῇ νεωτέρᾳ οἰκονομικῇ ἡμῶν νομοθεσίᾳ) πρὸς τὴν γενικὴν τοῦ ἀρθ. 3 τοῦ αὐτοῦ νόμου διάταξιν, καθ' ἣν « τὸ τέλος τῆς τάξεως ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῶν ἀστυκῶν, δικαστικῶν ἢ ἐξωδίκων πράξεων, κίτινες δὲν περιέχουσιν, οὔτε ὑποχρέωσιν, οὔτε παράδοσιν, οὔτε καταδίκην, κατάταξιν ἢ ἐκκαθάρισιν ποσοτήτων και ἀξιών, οὔτε μεταβίβασιν τῆς κυριότητος, τῆς ἐπικαρπίας ἢ τῆς νομῆς πραγμάτων κινητῶν ἢ ἀκινήτων. » Τὸ τέλος τοῦτο ηὔξήθη εἰς φρ. 5 διὰ νόμου τῆς 28 ἀπριλίου 1816 ἀρθ. 45 ἀριθ.

2 ἔχοντος ὡς ἐξῆς : « ὑπόκεινται εἰς τέλος φρ. 5 . . . τὰ γαμικὰ συμβόλαια καὶ αἱ πράξεις τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τῆς διαλύσεως ἐταιρίας, αἱ γὺν ὑποκείμεναι εἰς τέλος τριῶν φράγκων. »

Τελευταῖον δὲ διὰ νόμου τῆς 28 φεβρουαρίου 1872 ἄρθρ. 1 ἀριθ. 1 ὑπήχθησαν εἰς χαρτόσημον ἀξίας « αἱ πράξεις τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τῆς παρατάσεως ἐταιρίας, αἱτινες δὲν περιέχουσιν οὔτε ὑποχρέωσιν, οὔτε παράδοσιν, οὔτε μεταβίβασιν πραγμάτων κινήτων ἢ ἀκινήτων μεταξύ τῶν ἐταίρων ἢ ἄλλων προσώπων, κατὰ λόγον τοῦ ὀλικοῦ ποσοῦ τῶν εἰς κινήτὰ ἢ ἀκίνητα συνεισφορῶν, ἐκπτώσει τοῦ παθητικοῦ, » τὸ τέλος δὲ τοῦτο τῆς ἀξίας παροσδιωρίσθη ὡς ἔπεται : Μέχρι 5,000 φράγκων, φρ. 5· ἄνω τῶν 5,000 φρ.—10,000 φρ. 10, ἄνω τῶν 10,000 φρ.—20,000 φρ. 20 καὶ ἐφεξῆς 20 φρ. ἐφ' ἐκάστης ποσότητος ἐξ 20,000 φρ. ἢ κλάσματος αὐτῆς. Οὕτως ἐὰν λάβωμεν τὸ ποσὸν τῶν 60 ἑκατομμυρίων φράγκων καὶ ὑποβάλωμεν αὐτὸ εἰς τὸ τέλος χαρτοσήμου ἀξίας τῶν μὴ ἐμπορικῶν ἐγγράφων, θέλομεν ἐπιβάλλει τέλος κατὰ τὸν ἀνωτέρω Γαλλικὸν νόμον ἐκ φρ. 60,000. Ἐνταῦθα πρὸς σύγκρισιν δύναται νὰ γείνη ἡ σημείωσις, ὅτι κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν 60 ἑκατομμυρίων ἀναλογεῖ τέλος χαρτοσήμου ἀξίας τῶν μὴ ἐμπορικῶν ἐγγράφων ἐκ φρ. 150,000 ἄνευ τοῦ προσθέτου δεκάτου, μετ' αὐτοῦ δὲ ἐκ φρ. 165,000· ἐὰν δὲ πάλιν ἡ ἀνωτέρω ποσότης ὑποβληθῇ εἰς τὰ ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν ἐγγράφων τέλη, τὸ τέλος περιορίζεται κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον εἰς δρ. 120, διότι κατὰ τὸν προσηρητημένον εἰς τὸν ΧΙΑ' ἀπὸ 10 Ἰουνίου 1877 νόμον περὶ χαρτοσήμου πίνακα τῶν ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν ἐγγράφων ἐπιβαλλομένων τελῶν « αἱ ὑπερβαίνουσαι τὰς δρ. 150,000 ποσότητες δὲν ὑπόκεινται εἰς τέλος ἀνώτερον τῶν δρ. 120.

Μὴ λησμονοῦμεν ὅμως, προκειμένου περὶ τοῦ Γαλλικοῦ νόμου τοῦ 1872, εἰς ποίας εὐρέθη τότε ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις περιστάσεις· καὶ μολαταῦτα ὁ νόμος δὲν ἀπεμα-

κρύνθη πολὺ τοῦ θεμελιώδους κανόνος τῆς μὴ ὑπαγωγῆς τῶν πράξεων τῆς συστάσεως καὶ διαλύσεως τῶν ἐταιριῶν μεταξύ τῶν εἰς τέλος ἀξίας ὑποκειμένων λοιπῶν ἐγγράφων ἐμπορικῶν καὶ μὴ, ἀλλ' ὑπέβαλεν αὐτὰς εἰς τέλος πολὺ ὑποδεέστερον.

Ἐρχόμενοι γὺν εἰς τὸν ἡμέτερον περὶ χαρτοσήμου νόμον, παρατηροῦμεν ἐν πρώτοις, ὅτι ἐν τῷ θεμελιώδει νόμῳ τῆς 14 Αὐγούστου 1836 δὲν ἀπαντᾶται εἰδική τις διάταξις, ὑποβάλλουσα τὰ ἐγγράφα τῆς συστάσεως τῶν ἐταιριῶν εἰς τέλος χαρτοσήμου ἀξίας. Ἐξ ἐναντίας ἡ μὴ μνεῖα αὐτῶν ἐν ἄρθρῳ 29 ἀριθ. 8, δι' οὗ ὑποβάλλονται εἰς τέλος χαρτοσήμου ἀξίας « αἱ ἀποδείξεις συμμετοχῆς εἰς ἐμπορικὰς καὶ τραπεζικὰς ἐργολαβίας, καὶ τὰ γραμμάτια καὶ ἀποδεικτικὰ ἐπὶ τῶν ὁποίων πληρόνεται τὰ κέρδη αὐτῶν », ὅπερ τέλος ἠλαττώθη διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 27 Δεβρίου 1836, τοῦ ὑπαγαγόντος εἰς ἑτέραν κλίμακα τὰ ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν ἐγγράφων τέλη, ἄγει εἰς τὸ συμπέρασμα καθ' ὃ, κατὰ τὸν νόμον περὶ χαρτοσήμου τοῦ 1836, τὰ περὶ συστάσεως καὶ διαλύσεως τῶν ἐταιριῶν ἐγγράφα δὲν ὑπόκεινται εἰς τέλος χαρτοσήμου ἀξίας. Μόνον τὰ τελευταῖα, ἐὰν κανονίζωσι τὴν μεταξύ τῶν ἐταίρων διανομὴν τῆς παρουσίας των, ὑπόκεινται κατὰ τὸ ἄρθρ. 7 εἰς τέλος χαρτοσήμου ἀξίας, ἐὰν προτιμῶσι τοῦτο τὰ μέρη ἀντὶ τοῦ χαρτοσήμου τάξεως τῶν δρ. 10, ἢτοι ἐὰν τὸ χαρτόσημον τῆς ἀξίας συμβῇ νὰ εἶναι ἕλατον τῶν δρ. 10. Οὔτε εἰς τὸ ἄρθρον 31 τοῦ νόμου, ὅπερ πραγματεύεται περὶ τῶν ἀξιῶν, ἐφ' ὧν ὑπολογίζεται τὸ τέλος χαρτοσήμου ἀξίας, ἀναφέρονται τὰ ἐγγράφα ταῦτα. Μεταφέρομεν δὲ ὀλόκληρον τὸ ἄρθρον τοῦτο :

« Ἄρθρον 31. — Εἰς τὰς συμφωνίας τὰς ἀφορώσας ἀνταλλαγὴν τινα, τὸ τέλος τοῦ χαρτοσήμου ἐπιβάλλεται εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ μείζονος κατὰ τὴν τιμὴν ἀνταλλαττομένου πράγματος· εἰς τὰ δάνεια ἐπὶ τῆς δανειζομένης ποσότητος· εἰς τὰ συμφωνηθέντα ἐνοίκια, ἐπὶ τοῦ προ-

διορισθέντος ένοικίου, πολλαπλασιαζομένου μετὰ έτη, δι' όσα ισχύει ή συμφωνία του ένοικίου· εις συνθήκας, αι όποιαι έσυμφωνήθησαν δια βίου, επί του εικοσαπλου του έτησίου ποσοϋ, έάν δε άπροσδιορίστως, επί του δεκαπλου του έτησίου ποσοϋ· εις άφέςεις έτησίων προσόδων επί της ποσότητος του κεφαλαίου, τούτου δε μή όντος προσδιορισμένου, επί του δεκαπλου ποσοϋ του εισοδήματος, έάν αυτά έσυμφωνήθησαν δι' άπλως άπροσδιόριστον καιρόν, έάν δια βίου, τότε τó τέλος του χαρτοσήμου επιβάλλεται επί του εικοσαπλου της ποσότητος του εισοδήματος· εις τας μεταξύ ζώντων δωρεάς επί της παρά των μερών όμολογουμένης ποσότητος· εις παραχωρήσεις επικαρπίας, επί του ήμίσεως της αξίας του πράγματος, άν όμως μετά ταϋτα μεταβή και ή ιδιοκτησία αύτη εις χειρας του επικαρπωτου, τότε τó τέλος λογίζεται και επί της όλης αξίας· εις διαπραγματεύσεις πωλήσεων των προς καιρόν ή δια βίου συμφωνηθέντων εισοδημάτων, επί της ρητής τιμής ή του δια του πολλαπλασιασμοϋ μετὰ μή παρελθόντα εισέτι από την συμφωνίαν έτη εξαγομένου ποσοϋ των εισοδημάτων, ή, όταν δέν αναφέρεται προσδιορισμός χρόνου, επί του δεκαπλασίου εισοδήματος.»

Ο νόμος όμως της 3 Ιουλίου 1873 υπό στοιχ. ΥΚΔ', παραδεχόμενος ως δεδομένον και αναμφίρρηστον, ότι τὰ έγγραφα της συστάσεως των εταιριών υπόκεινται εις τέλος χαρτοσήμου αξίας, και ως ει επρόκειτο περί συμπληρώσεως κενου ύπάρχοντος εν τω νόμω, ώρισεν, ότι εις τοιοϋτον τέλος υπόκεινται «και αι πράξεις των οίωνδήποτε είδους άνωνύμων εταιριών περί αύξήσεως του εταιρικού αύτων κεφαλαίου δι' εκδόσεως νέων μετοχών ή δι' όμολογιών. Άλλά δέν δύναται τις βεβαίως να ισχυρισθή τó δύσκολον, ή τουλάχιστον τó αδύνατον του να περιπέσωσιν εις τοιαύτας ανακολουθίας οι συντάκται των ήμετέρων οικονομικών νόμων, ή να εξέλωσιν αύται της αιθούσης

των συνεδριάσεων του βουλευτηρίου, χωρίς να συλληφώσιν εντός αυτού.

Υπολείπεται νυν ή γενική της § 1 του άρθρου 29 του νόμου περί χαρτοσήμου του 1836 διάταξις, καθ' ήν «εις χαρτόσημον αξίας υπόκεινται όλα τὰ παντός είδους περι χρημάτων ή αξιών συμβόλαια, τὰ μεταξύ ιδιωτών, ή μεταξύ αυτών και της κυβερνήσεως, των δήμων, δημοσίων καταστημάτων, συντεχνιών και σωματείων, γινόμενα είτε δι' ιδιωτικής ύπογραφής, είτε επισήμως και ρητώς αι παντός είδους δια δημοπρασίας παραχωρήσεις.» Όμοίαν γενικήν διάταξιν περιέχει και ό ανωτέρω μνημονευθείς γαλλικός νόμος της 22 primaire έτους VII εν άρθρω 4, έχουσαν ως εξής: «Τó τέλος της αξίας (proportionnel) επιβάλλεται δια τας υποχρεώσεις, παραδόσεις, καταδίκας, κατατάξεις ή εκκαθαρίσεις των ποσοτήτων και αξιών, και δια πάσαν μεταβίβασιν της κυριότητος, της επικαρπίας ή της νομής πραγμάτων κινήτων και ακινήτων είτε μεταξύ ζώντων, είτε ένεκα θανάτου.» Έτέραν δε διάταξιν εν άρθ. 68 § 1 αριθ. 51, καθ' ήν εις χαρτόσημον τάξεως δραχ. 1 υπόκεινται «εν γένει άπασαι αι αστυκαί, δικαστικαί ή έξώδικοι πράξεις, αίτινες δέν μνημονεύονται εις ουδεμίαν των έπομένων παραγράφων, ούτε εις έτερόν τι άρθρον του παρόντος, και αίτινες δέν δίδουν χώραν εις τó τέλος της αξίας.» ή διάταξις δ' αύτη αντιστοιχεί προς την του άρθ. 24 αριθ. 5 του ήμετέρου νόμου του 1836, καθ' ήν εις χαρτόσημον μιās δραχμής τάξεως υπόκεινται «όλα τὰ υπό ιδιωτικήν ύπογραφήν έγγραφα, τὰ όποια δύνανται να παρουσιασθώσιν ενώπιον των δικαστηρίων ως μέσα αποδείξεως, μη έξαιρουμένων μηδε αυτών των όλογράφων διαθηκών,» και την έτέραν διάταξιν του άρθρου 26 αριθ. 1, καθ' ήν «εις χαρτόσημον τάξεως δρ. 3 υπόκεινται όλα τὰ έγγραφα των συμβολαιογράφων, τὰ μή υποκείμενα εις τó τέλος της αξίας, και αυτά αι παρ' αυτών συνταττόμεναι διαθήκαι.» Τούτέστι τὰ έγγραφα, τὰ μή υποκείμενα εις

τέλος αξίας, τὰ μὲν ἰδιωτικὰ ὑπόκεινται εἰς χαρτόσημον τάξεως δρ. 1, τὰ δὲ ἐνώπιον τῶν συμβολαιογράφων συντασσόμενα εἰς τοιοῦτο δρ. 3. Ἀλλ' ἰδοὺ πῶς ἐν Γαλλίᾳ ἐρμηνεύεται ἡ σχετικὴ πρὸς τὰς ἀνωτέρω διατάξεις τοῦ ἡμετέρου νόμου περὶ τῶν μὴ ὑποκειμένων εἰς χαρτόσημον αξίας ἐγγράφων διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 68 § 1 ἀριθ. 51 (Daloz, jurisprudence générale, Enregistrement).

« 7097. Αἱ λέξεις συμβάσεις μὴ κατονομαζόμεναι δὲν ἔχουσιν ἐν τῇ οἰκονομικῇ νομοθεσίᾳ οἴαν καὶ ἐν τῇ ἀστυκῇ ἐννοίαν. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς οἰκονομικῆς νομοθεσίας διὰ τῶν λέξεων, συμβάσεις μὴ κατονομαζόμεναι, ἐννοοῦσιν ἐκείνας, αἵτινες δὲν κατονομάζονται εἰς οὐδεμίαν διάταξιν διατιμῆσεως. Ὁ κανὼν εἰς τοιαύτην ὕλην σχηματίζεται καθαρῶς κατὰ τοὺς ὅρους τούτους. Πᾶσα ἄλλη πράξις πλὴν ἐκείνων, αἵτινες περιέχουσιν ὑποχρέωσιν, παράδοσιν, καταδίκην ἢ ἐκκαθάρισιν ποσοτήτων καὶ ἀξιών ἢ μεταβίβασιν τῆς κυριότητος, τῆς ἐπικαρπίας ἢ τῆς νομῆς κινήτων καὶ ἀκινήτων, τῶν μόνων ὑποκειμένων εἰς τέλος αξίας, δὲν ὑπόκεινται ἢ εἰς χαρτόσημον τάξεως, ὀριζόμενον ὑπὸ τῶν νόμων, οἵτινες τροποποιοῦσι τὸν ἀριθ. 51 τοῦ ἀρθρ. 68 § 1, ἐὰν ὀνομαστὶ δὲν εἶναι διατετιμημένη εἰς ἕτερον τέλος τάξεως.»

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ ἐπιβολὴ τέλους χαρτοσήμου καὶ μάλιστα αξίας ἐπὶ τῶν ἐγγράφων τῆς συστάσεως τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν, ἐνῶ δὲν εἶναι κατ' ἀρχὴν δικαία, δὲν προκύπτει σαφῶς ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ἡμετέρου νόμου. Καὶ δὲν δύναται μὲν τις νὰ ἀνεύρη ἐν τῇ περὶ ἐπιβολῆς τῶν τελῶν τοῦ χαρτοσήμου νομοθεσίᾳ ἐν γένει τὴν ἀρχὴν τῆς φορολογίας τοῦ κέρδους ἢ τῆς ἐξευρέσεως πόρου πρὸς διατήρησιν τῶν λειτουργῶν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν πρὸς ἐπισημοποίησιν τῶν συμβάσεων κλπ. ἀναγκαιούντων δημοσίων ὑπαλλήλων κλπ., οὐχ ἦττον ὁμως ἢ ὑπὸ τοῦ δημοσίου διὰ τοῦ τέλους χαρτοσήμου αξίας φορολογία τῶν συνεργομένων πρὸς κοινὴν

ἐργασίαν κεφαλαίων πρὸ πάσης ἐργασίας καὶ παραγωγῆς κέρδους, μετὰ τὴν ὑποβολὴν μάλιστα εἰς τοιοῦτον τέλος τῶν μετοχῶν, δὲν δύναται ἢ νὰ θεωρηθῇ καταθλιπτικὴ.

Μετὰ τὴν μακρὰν μὲν, ἀλλ' ὡς νομίζομεν, χρήσιμον ἐξέτασιν ταύτην τῆς βάσεως, ἐφ' ἧς στηρίζεται τὸ οἰκοδόμημα τῆς διατάξεως περὶ ὑποβολῆς εἰς τέλος χαρτοσήμου τῶν περὶ αὐξήσεως τῶν ἐταιρικῶν κεφαλαίων πράξεων τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν, μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης ἀναφερομένου ζητήματος. Κατὰ τὸ ἀρθρον 3 τοῦ ΥΠΔ' ἀπὸ 3 Ἰουλίου 1873 νόμου περὶ χαρτοσήμου « ἐγγραφα ὑποκείμενα εἰς χαρτόσημον αξίας θεωροῦνται καὶ αἱ πράξεις τῶν οἰωνδήποτε εἰδους ἀνωνύμων ἐταιριῶν περὶ αὐξήσεως τοῦ ἐταιρικοῦ αὐτῶν κεφαλαίου δι' ἐκδόσεως νέων μετοχῶν ἢ δι' ὁμολογιῶν,» κατὰ δὲ τὸ ἀρθρον 4, « . . . εἰς τὴν ἐπιβολὴν τοῦ τέλους τοῦ χαρτοσήμου ἐπὶ τῶν μετοχῶν λαμβάνεται ὡς βᾶσις τὸ ὅλον τῆς μετοχῆς, ἀδιαφόρως ἂν κατεβλήθη ἢ ὄχι εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἐταιρίας ἢ εἶναι πληρωτέα ὀλόκληρος ἢ τμηματικῶς.»

Ἀκολουθῶν τις τὴν γραμματικὴν τοῦ νόμου ἐρμηνείαν, δὲν δύναται ἐκ τῆς ἐκφράσεως αὐτοῦ : « δι' ἐκδόσεως νέων μετοχῶν ἢ δι' ὁμολογιῶν » βασίμως νὰ συναγάγη, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ὁμολογιῶν, ὧν ἡ ἀνώνυμος ἐταιρία εἶναι ἐκδότης, ἀλλὰ περὶ ὁμολογιῶν, ὧν αὕτη εἶναι κομιστής. Γιγνομένου δὲ δεκτοῦ ὅτι ὁ νόμος ἐννοεῖ ὁμολογίας, ὧν ἐκδότης εἶναι ἡ ἀνώνυμος ἐταιρία, δύναται νὰ θεωρηθῇ, ὅτι δι' αὐτῶν αὐξάνει τὸ ἐταιρικὸν κεφάλαιον, διότι οἱ τραπεζίται καὶ αἱ τραπεζιτικαὶ ἐταιρίαι διὰ τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς διαπραγματεύσεως τῶν γραμματίων των καὶ τῶν ὁμολογιῶν των, αὐξάνουσι τὰ κυκλοφοροῦντα κεφάλαιά των, τοῦλάχιστον κατὰ τὸν κ. Macleod, ὅστις πραγματεύεται τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ « The Principles of Economical Philosophy » ὡς ἐξῆς :

« Ἢδη τὰ χρήματα ἀποβαίνουσι παραγωγικὸν κεφά-

λαιον, μεταχειριζόμενα εις αγοράν πραγμάτων προς πώλησιν επί κέρδει. Καί εάν τις δύναται ν' αγοράση πράγματα διά μέσου τῆς πίστεως του τούτέσι εάν δύναται νὰ αγοράση αὐτά, δίδων τὴν ὑπόσχεσίν του τοῦ νὰ πληρώσῃ εἰς μέλλοντα χρόνον, οὕτω δὲ πράττων, πωλεῖ τὰ πράγματα ἐπὶ τιμῆματι ἀνωτέρω καὶ οὕτως ἔχει κέρδος τι μετὰ τὴν πληρωμὴν καὶ τὴν ἐκ τοῦ χρέους ἀπαλλαγὴν του, εἶναι πρόδηλον, ὅτι ἡ πίστις του ὑπῆρξε κεφάλαιον δι' αὐτὸν κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς διεύθυνσιν, καθ' ἣν ἤθελον εἶσθαι καὶ τὰ χρήματα.

» Ἄς λάβωμεν ἐν λίαν ἀπλοῦν παράδειγμα. Ὑποθεείσθω, ὅτι ράπτης τις πρόκειται νὰ κατασκευάσῃ ἐνδύματα διὰ πελάτην του, πληρόναι δὲ καθ' ὑπόθεσιν λίρας 10 εἰς μετρητὰ τῷ ἐμπόρῳ, καί, ἀφοῦ κατασκευάσῃ τὰ ἐνδύματα, πωλεῖ αὐτὰ διὰ λίρ. 15. Ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει μετεχειρίσθη τὰ χρήματά του ὡς κεφάλαιον. Εἶχε λίρας 10 ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ λίρας 15 μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς, ἐπομένως ἐκέρδισε λίρας 5. Ὑποθεείσθω νῦν, ὅτι ὁ ράπτης δὲν εἶχε χρήματα διὰ ν' αγοράσῃ τὸ ὑλικόν, τότε δέ, εάν δὲν δύναται ν' αγοράσῃ αὐτὸ ἐπὶ πιστώσει, δὲν δύναται νὰ κατασκευάσῃ τὰ ἐνδύματα καὶ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κέρδος τι.

» Ἄλλ' ὑποθεείσθω, ὅτι ὁ ἔμπορος τοῦ ὑλικοῦ, πεποιθὼς εἰς τὴν τιμιότητα καὶ ἰκανότητα τοῦ ράπτου τοῦ νὰ πληρώσῃ, πωλεῖ αὐτῷ τὸ ὑλικόν ἐπὶ τῇ ὑπόσχεσει του τοῦ νὰ πληρώσῃ μετὰ τρεῖς μῆνας ἀπὸ τοῦ χρόνου τούτου. Ἐπειδὴ ἡ πληρωμὴ ἀναβάλλεται καὶ κατὰ συνέπειαν ὑπάρχει κίνδυνος ζημίας, θέλει, λόγῳ τῆς μὴ ὑπάρξεως ἀσφαλείας, ἐπιβαρύνει τὸν ράπτην διὰ τιμῆματος ἀνωτέρου τῶν πωλήσεων τοῖς μετρητοῖς. Ὑποθεείσθω, ὅτι πωλεῖ τὸ ὑλικόν, λαμβάνων τὴν ὁμολογίαν τοῦ ράπτου τοῦ νὰ πληρώσῃ λίρ. 11 μετὰ τρεῖς μῆνας. Νῦν τοῦτο εἶναι ἐπίσης πώλησις ὡς εἰ τὸ τίμημα ἐπληρόνετο τοῖς μετρητοῖς. Ἡ κυριότης τοῦ ὑλικοῦ μετεβιβάσθη εἰς τὸν ράπτην, ἐκεῖνο

δὲ ὅπερ ὁ ἔμπορος ἔλαβεν εἰς ἀνταλλαγὴν συνίσταται εἰς τὸ δικαίωμα ἢ τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἀποκτήσαι λίρ. 11 μετὰ τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς χρονολογίας, ἡ ἰδιοκτησία δι' αὐτὴ καλεῖται πίστωσις ἢ χρέος.

» Ὁ ράπτης ἀγοράσας τὸ ὑλικόν διὰ τῆς δημιουργίας ἐνὸς χρέους ἐναντίον ἑαυτοῦ λίρ. 11, πληρωτέου εἰς προθεσμίαν τριῶν μηνῶν, πωλεῖ τὰ ἐνδύματα καὶ πληρόνεται λίρας 15 ὑπὸ τοῦ πελάτου του. Κατὰ τὴν λήξιν τῶν τριῶν μηνῶν πληρόνει λίρας 11 ἐξ αὐτῶν εἰς τὸν ἔμπορον τοῦ ὑλικοῦ, καὶ ἔχει ἐπομένως ὑπόλοιπον δι' ἑαυτὸν κέρδος ἐκ λιρῶν 4. Διὰ μὲν τῆς ἐπιχειρήσεως τοῖς μετρητοῖς ὁ ράπτης εἶναι ἐν τέλει βελτίων κατὰ λίρας 5, διὰ δὲ τῆς ἐπιχειρήσεως ἐπὶ πιστώσει εἶναι βελτίων κατὰ λίρ. 4. Εἶναι βέβαιον, ὅτι δὲν ἔκαμε τόσα κέρδη διὰ τῆς πιστώσεως ὅσα καὶ διὰ τῶν μετρητῶν, ἀλλ' ἐν τούτοις ἀπέκτησε κέρδος διὰ τῆς πίστεως του, ὅπερ δὲν ἤθελεν ἀποκτήσει ἀνευ αὐτῆς. Ἐπομένως συμφώνως πρὸς τὸν ὀρισμὸν, ἡ πίστις του ὑπῆρξε κεφάλαιον δι' αὐτὸν καὶ παρήγαγεν ἀκριβῶς τὴν αὐτὴν κυκλοφορίαν τῶν προϊόντων, καὶ ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν τὴν αὐτὴν ποσότητα ἐργασίας, ὅπερ καὶ τὰ μετρητὰ ἤθελον πράξει. Κατὰ συνέπειαν λέγομεν, ὅτι ἡ πίστις εἶναι παραγωγικὸν κεφάλαιον κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐννοιαν, καθ' ἣς εἶναι καὶ τὰ μετρητὰ. Τὸ λίαν ἀπλοῦν παράδειγμα τοῦτο ἀρκεῖ νὰ παραστήσῃ τὸ δόγμα, καθ' ὃ ἡ πίστις εἶναι κεφάλαιον, ὅπερ πεισμόνως ἠρνήθησάν τινες κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.»

Ἐποκειμένου μάλιστα περὶ τραπεζιτῶν καὶ τραπεζῶν, ἡ πίστις αὐτῶν, ἥτοι τὰ χρεώγραφα τῶν ἀποτελοῦσι τὸ σπουδαιότερον τῶν κυκλοφορούντων κεφαλαίων των καὶ ταῦτα δίδουσιν εἰς ἀντάλλαγμα ἐν ταῖς ληψοδοσίαις των. Κατὰ τὸν αὐτὸν συγγραφέα « Elements of Banking » « ἐκ τῶν ἐξ τρόπων τῆς ἀνταλλαγῆς ἐν ταῖς ποικιλίαις αὐτῶν, αἱ ἐργασίαι αὐτῶν (δηλαδὴ τῶν τραπεζῶν) συνίστανται εἰς δύο μόνον, αἰτινὲς συμπεριλαμβάνονται εἰς τὰ τελευταῖα

δύο είδη, τὰ ἀνωτέρω ἀριθμούμενα. Συνίστανται δὲ αὐταὶ εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν 1) χρημάτων ἀντὶ δικαιωμάτων ἀγωγῆς, ἢ πίστεως, ἢ χρέους καὶ 2) ἐνὸς δικαιώματος ἀγωγῆς ἀντὶ ἐτέρου δικαιώματος ἀγωγῆς ἢ ἐνὸς εἴδους πίστεως ἢ χρέους ἀντὶ ἐτέρου εἴδους πίστεως ἢ χρέους. » Ἦτοι αἱ τραπεζικαὶ ἐργασίαι συνίστανται εἰς τὴν ὑπὸ τῶν τραπεζῶν ἐκδοσὶν καὶ κυκλοφορίαν τραπεζικῶν γραμματίων καὶ ὁμολογιῶν, ἀνταλλασσομένων διὰ χρημάτων καὶ ἄλλων χρεωγράφων ἢτοι συναλλαγματικῶν, ὁμολογιῶν ὀφειλετῶν κλπ.

Ὅτι δὲ διὰ τῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζικῶν γραμματίων αὐξάνει τὸ κυκλοφοροῦν κεφάλαιον τῶν τραπεζῶν δὲν δύναται τις ν' ἀμφισβητήσῃ, ὅπως ἐν ἐτέρᾳ διατριβῇ ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἀνεπτύξαμεν. Ἀλλ' ἀφοῦ τὰ κυκλοφοροῦντα γραμμάτια τῶν τραπεζῶν αὐξάνουσι τὰ κεφάλαια αὐτῶν, ἐπίσης αὐξάνουσι αὐτὸ καὶ τὰ λοιπὰ κυκλοφοροῦντα χρεώγραφα των, ἢτοι αἱ ὁμολογίαι των διὰ τὰς παρ' αὐταῖς ἀτόκους καὶ ἐντόκους καταθέσεις, καὶ αὐταὶ ἐτι αἱ συναλλαγματικαὶ των, διότι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ τῶν δευτέρων δὲν ἔχει σχέσιν τινὰ ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα.

Πρὸς τούτοις αἱ πράξεις τῶν ἀνωτύμων ἐταιριῶν περὶ ἐκδόσεως ὁμολογιῶν, πληρωτέων τῷ κομιστῇ, αἵτινες οὐδὲν διαφέρουσι τῶν μετοχικῶν τίτλων, ὡς πρὸς τὴν εὐκολίαν τῆς κυκλοφορίας των, πληροῦσι δύο οὐσιώδεις τοῦ νόμου ὅρους, ἢτοι πρῶτον τὸν τῆς αὐξήσεως τῶν κεφαλαίων καὶ δεύτερον τὸν τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ προηγηθῇ ἢ κυβερνητικὴ ἔγκρισις πρὸς ἐκδοσὶν αὐτῶν, διότι ἡ ἐκδοσις καὶ κυκλοφορία χρεωγράφων πληρωτέων τῷ κομιστῇ, τοκοφόρων ἢ μὴ, δὲν ἀνήκει εἰς τὰς συνήθεις τραπεζικὰς ἐργασίας.

Ἐὰν ἐπὶ παραδείγματι ἡ Ἐταιρία τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου, μὴ ἐπαρκούντων τῶν εἰσπραχθέντων ἐκ τῶν μετοχῶν χρημάτων διὰ τὴν ἐξακολουθήσιν ἢ τὴν ἀνάπτυ-

ξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς, ἀπεφάσιζε πρὸς πορισμὸν νέων κεφαλαίων, ἀντὶ νέων μετοχῶν νὰ ἐκδώσῃ ὁμολογίας πληρωτέας τῷ κομιστῇ ἐπὶ τόκῳ καὶ χρεωλυσίῳ, εἴτε διὰ νὰ μὴ συμμερισθῶσιν οἱ ὁμολογιῶχοι τῶν ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως κερδῶν, ὑποτιθεμένων ἀνωτέρων τοῦ πληρωθησομένου τόκου, εἴτε διότι τὸ μέρημα τῶν μετοχῶν δὲν ἤθελε φθάσει τὸν ὅρον τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ δανείου τόκου, ἠθέλομεν καὶ τότε εἰπεῖ, ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη τῶν μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου πρὸς αὐξήσιν τῶν κεφαλαίων των, ἣτις οὐκ ἔχρηζε τῆς κυβερνητικῆς ἐγκρίσεως, δὲν ἠθέλεν ὑποβληθῆ εἰς τὸ εἰδικὸν τοῦτο τοῦ χαρτοσήμου τέλος; Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ ρηθῇ καὶ περὶ σιδηροδρομικῆς τινος ἐταιρίας, ἣτις ἠθέλεν ἐκδώσει ἀνωτύμους ὁμολογίας πρὸς συγκέντρωσιν χρημάτων διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν γραμμῶν τῆς. Τὸ αὐτὸ δὲ ρητέον καὶ διὰ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων προκύπτουσι, 1) ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὴ ἢ τοῦλάχιστον εἶναι ἀμφισβητήσιμος ἡ γνώμη, καθ' ἣν ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα δὲν ἠύξησε τὰ κεφάλαιά τῆς διὰ τῆς κυκλοφορίας τῶν εἰς τὸν κομιστὴν πληρωτέων ὁμολογιῶν τοῦ συνομολογηθέντος δανείου, ἄς ἀντήλλαξεν ἀντὶ μετρητῶν κλπ. διαθετέων ἐπὶ κέρδει, ὅπως καὶ τὰ ἐκ τῶν μετοχῶν συγκεντρωθέντα χρήματα, καὶ 2) ὅτι πολὺ πιθανὸν ὁ νόμος διὰ τῆς ἐκφράσεώς του «περὶ αὐξήσεως τοῦ ἐταιρικοῦ αὐτῶν κεφαλαίου δι' ἐκδόσεως ὁμολογιῶν» ν' ἀφορᾷ ἀκριβῶς εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν τῆς ἐκδόσεως ὁμολογιῶν πληρωτέων τῷ κομιστῇ καὶ οὐχὶ τὴν τῆς μὴ καταθέσεως ὁλοκλήρου τῆς ἀξίας τῆς μετοχῆς, ὡς ὑπὸ ἄλλων ὑπελήφθη.

Ἐξ ἐτέρου ὅμως, πρῶτον μὲν ὑπὸ τὸν ὅρον «ἐταιρικὸν κεφάλαιον» ἐν γένει ἐννοεῖται τὸ ὑπόλοιπον μετὰ τὴν ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ περιουσίας τινὸς ἀφαίρεσιν τοῦ παθητικοῦ ἢτοι τῶν χρεῶν. Καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει ὁ Γαλλικὸς νόμος τῆς 28ης Φεβρουαρίου 1872 ἀπέφυγε πάντα

σκόπελον, εκφραζόμενος ἐν ἄρθρῳ I ἀριθ. 1 ὅπως καὶ ἀνωτέρω ἐμνημονεύσαμεν, ὡς ἐξῆς: «αἱ πράξεις τῆς συστάσεως καὶ παρατάσεως τῆς διαρκείας τῶν ἐταιριῶν κλπ. ἐπὶ τῷ ὀλιγῷ ποσῷ τῶν συνεισφορῶν κινήτων ἢ ἀκινήτων μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ παθητικοῦ.» Δεύτερον δὲ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα λόγῳ τῆς αὐξήσεως τῶν κεφαλαίων τῆς διὰ τῆς κυκλοφορίας τῶν εἰς τὸν κομιστὴν πληρωτέων γραμματίων τῆς, καθὼς καὶ ἡ Ἴονικὴ, αὗται δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ τράπεζαι λόγῳ τῆς αὐξήσεως τῶν κεφαλαίων τῶν διὰ τῶν συναλλαγματικῶν, ἃς ἐκδίδουσι καὶ κυκλοφοροῦσι, καὶ τῶν ὁμολογιῶν τῶν παρ' αὐταῖς ἀτόκων καὶ ἐντόκων καταθέσεων, δὲν ὑποβάλλονται εἰς τὸ εἰδικὸν τοῦτο τέλος τοῦ χαρτοσήμου, περὶ οὗ προβλέπει τὸ 3 ἄρθρον τοῦ ΥΠΔ' νόμου ἀπηλλαγμένον μάλιστα αὐτῶν εἶναι ὑπὸ τὴν ἐννοιαν τοῦ ἡμετέρου νόμου, κυρωθεῖσαν καὶ ὑπὸ τῆς μέχρι τοῦδε πρακτικῆς, καὶ αὐτὸ τὸ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον, τὸ ἐκ τῶν κερδῶν ἀφαιρούμενον καὶ ἀναμφισβητήτως αὐξάνον τὸ ἐταιρικὸν κεφάλαιον, διὰ τὸν λόγον ἴσως τῆς αὐξομειώσεως, ἣν δυνατὸν νὰ ὑφίσταται ὡς ἐκ τοῦ προορισμοῦ του.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀμφιβολίας ὡς ἐκ τῆς φαινομένης ἀντιφάσεως εἰς τὴν ἐκφρασιν τοῦ νόμου «αὐξήσις τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου δι' ἐκδόσεως ὁμολογιῶν,» καὶ εἰς τὴν ἀμφισβήτησιν τῆς βάσεως τῆς φορολογίας ταύτης ἀφορῶντες, συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ ἐκτεθεῖσα πράξις τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζης, ἐν ἣ ἀπεφάσισε νὰ δανεισθῇ τὰ 60 ἑκατομύρια, δὲν ὑπόκειται εἰς τέλος χαρτοσήμου, χωρὶς νὰ ἀρνηθῶμεν συνάμα ὅτι ὑπάρχουσι σπουδαῖοι λόγοι καὶ ὑπὲρ τῆς ἀντιθέτου λύσεως.

Σ. Γ. ΦΛΩΡΟΣ.

ΠΑΛΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ.

Ἡ μεταξὺ ἐργασίας καὶ κεφαλαίου πάλη ὑπῆρξε πάντοτε τὸ νέφος τὸ ἀπειλήσαν τὴν εὐδίαν, ἣν ἡ ἐμπορικὴ καὶ ἡ βιομηχανικὴ ζωὴ κανονικῶς λειτουργοῦσαι παρήγαγον. Κατὰ κανόνα σχεδὸν ἀπαράβατον, τὴν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ καὶ τῷ ἐμπορίῳ ἀνθηρὰν θέσιν ἔτεινε πάντοτε νὰ μαράνη ἢ πυκνὴ τοῦ νέφους τούτου σκιά, ἐν ᾧ χρόνῳ ἡ ἀποκατάστασις τῆς πίστεως καὶ τὰ ρεύματα τῆς ζητήσεως καὶ τῆς προσφορᾶς, ἀρμονικῶς λειτουργοῦντα, ὑπέσχοντο εὐρύτερα ἀποτελέσματα. Τοιοῦτοτρόπως καὶ τὴν πρό τινος, κατόπιν μακρᾶς καχεξίας, ἀναφανείσαν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν εὐδίαν, συνοδεῦουσι συνεχεῖς σχεδὸν συγκρούσεις κεφαλαιούχων καὶ ἐργατῶν, ἀμφισβητούντων τὸν τρόπον τῆς διανομῆς τῶν ἐκ τῆς κοινῆς φιλοπονίας παραγομένων κερδῶν.

Αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπεληθοῦσαι μεταβολαὶ ἐν ταῖς σχέσεσι τοῦ κεφαλαίου πρὸς τὴν ἐργασίαν ἀποτελοῦσι μίαν τῶν μᾶλλον περιέργων ἅμα καὶ διδακτικῶν σελίδων τῶν κοινωνικῶν χρονικῶν τῆς Ἀγγλίας. Ζῶσα ἔτι ὑπάρχει ἡ μνήμη τῶν κατὰ τῶν Ἐνώσεων νόμων, καθ' οὓς ἡ συνάντησις ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐργατῶν πρὸς ἐπίτευξιν ὑψώσεως τοῦ μισθώματος ὑπὲρ τεθειμένον τι ἔριον ἐχαρακτηρίζετο ὡς κακούργημα. Τῷ 1824 αἱ Βουλαι κατήργησαν τοὺς διαφοροὺς ἀπαγορευτικοὺς τῶν Ἐργατικῶν Ἐνώσεων νόμους, οἵτινες εἶχον ψηφισθῆ μεταξὺ τῆς βασιλείας τοῦ Ἐδουάρδου Γ' καὶ τῆς τοῦ Γεωργίου Γ'. Ἐκτοτε αἱ Ἐνώσεις, δύναται τις εἰπεῖν, ἐδήλωσαν ἀπροκαλύπτως τὸ πρόγραμμα των, ὅπερ ἀντεστρατεύετο σπουδαίως κατὰ τῶν συμφερόντων τοῦ κεφαλαίου.

Τὸ πρόγραμμα τοῦτο περιεῖχεν, ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν, τρία σημεῖα κύρια, τὴν ἀντίστασιν δηλαδὴ κατὰ πάσης ἐλαττώσεως τῶν μισθῶν — τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ὑψώσεως αὐτῶν ὅποταν τοιαύτη ἦτο πιθανὸν νὰ ἐπιτευχθῆ — καὶ τὸν προσηλυτισμὸν ἐταίρων εἴτε διὰ τῆς πειθοῦς ἢ διὰ καταναγκασμοῦ, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Τὰ πρὸς ἐπιτευξὴν οἰουδήποτε τῶν τριῶν τούτων σκοπῶν μέσα τῶν Ἑνωτικῶν προεκάλεσαν ἐκάστοτε γενικὸν μῖσος καὶ ἀγανάκτησιν. Αἱ ἐν Νοτιογκάμη δηώσεις, αἱ φθοραὶ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν μὴ ἀνηκόντων εἰς τὴν Ἑνωσιν ἐν Σεφίλδη καὶ παντὸς εἶδους ἀγριότητες συμβᾶσαι ἐν Μαγκεστρία παριστῶσι τὴν αἰσχίστην τοῦ συστήματος ὄψιν. Ὑπῆρχεν ὁμως καὶ ἄλλη, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς λογικῶς σκεπτόμενος δύναται ν' ἀποκρούσῃ. Κατ' αὐτὴν δι' εὐθέων καὶ εἰλικρινῶν μέσων οὐχὶ σπανίως ἐπεδιώκετο ἢ εἰς τὴν ὑψίστην τιμὴν πώλησις τοῦ δικαιώματος, ὅπερ ἔχει ἕκαστος ἐπὶ τῆς ἐργασίας του καὶ τὸ ὅποῖον, κατὰ τὸν Ἀδάμ Σμίθ, εἶναι τὸ ἱερώτατον καὶ τὸ μᾶλλον ἀπαραβίαστον, καθόσον ἐκπροσωπεῖ τὴν ἀρχικὴν βᾶσιν πάσης ἰδιοκτησίας. Ἀτυχῶς ὁμως οὔτε οἱ κεφαλαιοῦχοι οὔτε οἱ ἐργάται ἦσαν ὅσον ἔπρεπε λογικοὶ καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις. Ἐν πάσῃ διαφωνίᾳ ἢ χρῆσις μέσων βιαίων ἐθεωρεῖτο ὡς καταφύγιον ἀναπόφευκτον. Ἀπεργία ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀποπομπὴ τῶν ἐργατῶν ἐξ ἄλλου ἦσαν τὰ μόνα ἐν χρήσει ὄπλα, ἅτινα μακρὰν τοῦ νὰ καθορίσῃ τὴν διαφορὰν, οὐδὲ πότερος τῶν διαφωνούντων ἐμελλε ν' ἀνθέξῃ περισσότερον ἐν τῷ ἀγῶνι ἠδύναντο νὰ προδηλώσωσιν.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ εἶχον περιέλθει τὰ πράγματα, ὅτε τῇ πρωτοβουλίᾳ ἐμπείρων ἀνδρῶν ἐθεωρήθη ἀπαραίτητος ἢ καταφυγὴ εἰς τὸ διαλλακτικὸν σύστημα τῆς διαιτησίας, μετὰ δισταγμοῦ τὸ πρῶτον καὶ ἀβεβαιότητος. Κατ' ἀρχὰς τὸ σύστημα τῆς διαιτησίας συνίστατο ἀπλῶς εἰς συνάντησιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ τῆς ζητήσεως καὶ τῆς προσφορᾶς ἐργασίας, ἐκπροσωπούμενων τούτων ὑπ' ἀριθμοῦ τινος ἐργα-

τῶν καὶ ἰσαριθμοῦ διᾶδος κεφαλαιούχων, ἐντολοδόχων ἀμφοτέρων τῶν ἔχουσῶν συμφέρον μερίδων καὶ ἐργαζομένων ὑπὲρ τῶν ἐπωφελεστέρων ὄρων, οὓς ἕκαστεροι ἠδύναντο νὰ ἐπιτύχωσι χάριν τῶν πελατῶν των.

Προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ τῆς πείρας συντρεχούσης, τὸ σύστημα τοῦτο ἔλαβεν ἐπιστημονικώτερόν τινα τύπον καὶ διεξήγετο κατὰ διαγεγραμμένους ὅρισμούς καὶ κανόνας ἐννόμους. Ἐγίγνετο δηλαδὴ τακτικὴ καὶ εὐκρινὴς ἔκθεσις παρὰ τῶν κεφαλαιούχων περὶ τῆς συγχρόνου θέσεως τοῦ ἐμπορίου, ἐδίδοτο δὲ διαβεβαίωσις ἰσχυρὰ περὶ τῶν ὑποβαλλομένων τιμῶν, καθ' ἃς ὠρισμένοι πωλήσεις διεξήχθησαν. Τὰς διαβεβαίωσεις ταύτας τῶν κεφαλαιούχων οἱ ἐργάται ἐκαλοῦντο ν' ἀμφισβητήσωσιν, ἀν ἠδύναντο, ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει ἔδιδον ἢ ἐζήτησαν διασαφήσεις εὐρυτέρας χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντος. Κατὰ τὸν τύπον τοῦτον ἡ ἰδιοκτησία ὑπῆρξεν ἐμφανῶς ἐπιτυχὴς εἰς δύο κλάδους τῆς βιομηχανίας ἐκ τῶν εὐρυτάτων, τὸν σίδηρον δηλαδὴ καὶ τοὺς ἀνθρακας ἐν τῇ Βορείᾳ Ἀγγλίᾳ. Εἶχεν ὁμως ἔτι ἱκανὰ τρωτὰ σημεῖα καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐφαίνετο ἥκιστα συντελεστικὴ, ἐν περιστάσει, καθ' ἃς τὸ ἐναντίον προσεδοκάτο. Ἐκτὸς τούτου ἦτο δαπανηρὰ, κοπιώδης καὶ ἀβεβαία, καθόσον πολλάκις τὸ ἀποτέλεσμα ἐξήρτατο ἐκ τῆς σφαλερᾶς καὶ ἀπείρου κρίσεως τοῦ ἐπιδιαιτητοῦ. Προσέτι ἔφερε χαρακτῆρα ὅλως ἀδέσμευτον καὶ ἄφινεν ἕκαστερον τῶν συμβαλλομένων εἰς τὴν διάθεσιν του ν' ἀρνήθῃ τὴν ἐκτέλεσιν ἐναντίας τυχόν ἀποφάσεως τῶν διαιτητῶν, χωρὶς ὑποχρέσεως εἰς πληρωμὴν ρήτρας τινὸς διὰ κακὴν πίστιν ἢ ἀνάλογον τυχόν δυστροπίαν. Ἐπανειλημμένως ἐγένετο ὡς ἐκ τούτου λόγος ἐν ταῖς Βουλαῖς, ὅπως δοθῇ περισσοτέρα τις αὐθεντία εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀποφάσεις τῶν διαιτητῶν· τὰ δύο ὁμως μέχρι τοῦδε ὑποβληθέντα νομοσχέδια δὲν κατορθώθη μέχρι σήμερον νὰ ψηφισθῶσι.

Κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐμπειροτέρων ἢ μόνη ἀσφαλῆς

θεραπεία τῶν ἐκτεθέντων δεινῶν, ὡς ἐκ τοῦ μεταξὺ ἐργασίας καὶ κεφαλαίου ἀνταγωνισμοῦ, ἐγκείται ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς ἐλευθέρως βουλήσεως ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. Ὑπο τοιοῦτο πνεῦμα ἐγένετο ἀπόπειρα πρὸς σχηματισμὸν βιομηχανικῶν συνεταιρισμῶν, σκοποῦντων τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος. Ἀτυχῶς ὅμως καὶ τὸ μέσον τοῦτο ἀπέτυχεν οἰκτρῶς. Οἱ συνεταιρισμοὶ παρέστησαν ὑπὸ δύο μορφάς. Ἡ οἱ ἐργάται ἐλάμβανον μετοχὴν τινὰ εἰς τὰ κέρδη ἀνευ καταβολῆς τινος κεφαλαίου ἢ συνεκέντρουν ἐν ἑαυτοῖς καὶ τὴν ιδιότητα τοῦ κεφαλαιούχου διὰ καταβολῆς ὀλοκλήρου τοῦ κεφαλαίου. Ἀμφότερα τὰ συστήματα ταῦτα ἐφηρμόσθησαν ὑπὸ διαφόρων ἐταιριῶν ἀνθρακωρυχείων ἐπὶ τινὰ χρόνον. Τὸ πρῶτον ἐναυάγησεν, ἅμα ἢ ἀπονομὴ κερδῶν παραγομένων ἐκ τῆς ἀνθηρᾶς τῶν ἐργασιῶν θέσεως διεκόπη συνεπείᾳ ἐμπορικῆς καχεξίας καὶ ὡς ἐκ τούτου οἱ ἐργάται ἠρνήθησαν τὴν παροχὴν τῶν ἐργασιῶν των. Τὸ δὲ δεύτερον, ἕνεκα ἐλλείψεως ἱκανῶν χρηματικῶν κεφαλαίων — διότι τὰ ἐργατικά ἀποταμιεύματα δὲν ἦσαν βεβαίως ἐπαρκῆ — προσέτι ἐκ τῆς μὴ ὑπάρξεως καλῆς διευθύνσεως καὶ ἀνευ διαφωνιῶν διαχειρίσεως, ὠδήγησε συχνότατα εἰς χρεωκοπίαν τοὺς ἀναλαβόντας αὐτό. Πρὸς μεγάλην ἐπομένως λύπην παντὸς ἐπιθυμοῦντος τὴν ἀσφαλῆ ἀποκατάστασιν ἀρρήκτων σχέσεων μεταξὺ κεφαλαίου καὶ ἐργασίας, καὶ τὸ σύστημα τοῦτο τῶν συνεταιρισμῶν ἐγκατελείφθη.

Ἡ διαιτησία ἐν τούτοις ἐξακολουθεῖ ἔτι ὑπάρχουσα ἐν ἐνεργείᾳ καὶ θεωρουμένη ὡς τὸ μόνον μέσον, καὶ τοι οὐχὶ τὸ τελειότατον, πρὸς ἀποτροπὴν τῶν δυσαρέστων συγκρούσεων. Αἱ εἰς τὸ σύστημα τοῦτο γινόμεναι πρὸ μικροῦ μεταβολαὶ καὶ βελτιώσεις κατόπιν πείρας ἀσφαλοῦς καὶ μελέτης ὠρίμου ὑπόσχονται ἐπιτυχίαν πληρεστέραν ἐν τῷ μέλλοντι, ἀφοῦ πρὸς τοῦτο θέλει βεβαίως συντελέσει καὶ ἡ συχνότερα ἤδη χρῆσις του. Πρὸ δέκα περίπου ἐτῶν ἐθεωρήθη κατάλληλος ἐν τῇ σιδηρεμπορίᾳ ἡ ἐφαρμογὴ κλίμακος κινητῆς, ἐχούσης ὡς βάσιν τὴν ἀναλόγως τῶν γε-

νομένων πωλήσεων ρύθμισιν τῶν ἐργατικῶν μισθῶν. Ἐδ σύστημα τοῦτο ὑπεστηρίχθη μᾶλλον ἐν τῇ Βορείῳ Ἀγγλίᾳ, πλὴν ἐξ ἑνὸς ἢ ἄλλου αἰτίου ἐγκατελείφθη, προτιμηθείσης ἐκ νέου τῆς διαιτησίας. Ἐν τῇ σιδηρεμπορίᾳ ὅμως καὶ αὕτη ἐνεργεῖ κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε φέρει τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα ὡς καὶ ἡ κινητὴ κλίμαξ. Ἡ κατὰ μέσον ὄρον δηλ. τιμὴ τοῦ σιδήρου, καθοριζομένη μετ' ἀκριβῆ ἐξέτασιν τῶν βιβλίων τῶν κεφαλαιούχων, ρυθμίζει ἐξ ἀναλογίας τὸ μίσθωμα τῶν ἐργατῶν.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς γενικῆς βιομηχανίας ἐν τῇ ἀνθρακεμπορίᾳ ἡ διαιτησία δὲν ἐφηρμόσθη μετ' ἴσης ἐπιτυχίας· διὸ τῷ 1875 τὸ σύστημα τῆς κινητῆς κλίμακος εἰσήχθη ἐν Δούραμ ἀντὶ τοῦ περισσοτέρας ἀπαιτοῦντος διατυπώσεις συστήματος τῆς διαιτησίας, διετηρήθη δὲ μεθ' ἱκανῆς πρακτικῆς ἐπιτυχίας ἐπὶ δύο συνεχῆ ἔτη. Κατόπιν ὅμως ἐκ διαφόρων ἀφορμῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ, συνέπεια δὲ τῆς διακοπῆς ὑπῆρξεν ἡ μεγάλη ἐν Δούραμ ἀπεργία τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἐκτοτε ἡ κινητὴ κλίμαξ εἰσήχθη ἐκ νέου ἐν τῇ ἀνθρακεμπορίᾳ τοῦ Δούραμ, ἀνάλογον δὲ σύστημα ἀπεδέξαντο ἐν τε τῇ Δουραμίῳ σιδηρεμπορίᾳ καὶ ἐν τοῖς μεταλλείοις σιδήρου ἐν Κληθλάνδη. Ἐν τοῖς ἀνω μνημονευθεῖσι κλάδοις ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας τὸ σύστημα τῆς κινητῆς κλίμακος ἐνεργεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ, καθόσον ὁ μέσος ὄρος τῶν τιμῶν ἀνθράκων καὶ σιδήρου μετὰ τὸ τέλος ἐκάστης τριμηνίας προσδιορίζει τὸ ἀκριβὲς ἐργατικὸν μίσθωμα διὰ τοὺς προσεχεῖς τρεῖς μῆνας. Βάσις τοῦ συστήματος τούτου εἶναι ἡ ἀπλότης ἐνεργεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀσφαλῶς καὶ ἀνεξόδως. Ἀμα γενομένης τῆς συμφωνίας περὶ τῆς σχέσεως τοῦ μέσου ὄρου τῶν τιμῶν πρὸς τὸν μισθόν, πᾶσα δυσκολία ἐξομαλύνεται.

Οὕτω, δύναται τις νὰ ἐλπίσῃ, ὅτι αἱ ἀπεργίαι καὶ αἱ ὀλέθριαι συνέπειαι των θέλουσι μετριασθῆ, εἰς τὰ μέρη τοῦλάχιστον ἐνθα τὰ ἀνω συστήματα ἐφαρμόζονται. Ὅα ἦτο δ'εὐχῆς ἔργον, ἂν ταῦτα ἐλάμβανον γενικώτερον χα-

ρακτῆρα. Καὶ εἶναι μὲν ἀναμφίρρηστον, ὅτι οἱ κεφαλαιούχοι πολλάκις ἀναγκάζονται νὰ πληρόνωσι μισθοὺς δυσανάλογους, λαμβανομένης τῆς τρεχούσης τιμῆς ὡς βάσεως, ἐνῶ διὰ προπωλήσεων ποσῶν μεγάλων εἰς τιμὰς χαμηλοτέρας δὲν ἀπολαύουσιν ἀναλόγως, οὐχ ἥττον θὰ ἦτο ἀδίκον ὁ ἐργατικὸς πληθυσμὸς νὰ ὑφίσταται καὶ αὐτὸς τὰς συνέπειας κακῶν, πολλάκις δ' ἐξ ἀνάγκης γιγνομένων συμφωνιῶν τῶν κεφαλαιούχων. Προϊόντος τοῦ χρόνου τὸ κακὸν τοῦτο διὰ τοὺς κεφαλαιούχους θέλει βεβαίως εὐρεῖ ἀντιστήκωμα ἐν τῇ τακτικῇ καὶ ἀδιακόπῳ λειτουργίᾳ τῶν σχέσεων τοῦ κεφαλαίου καὶ τῆς ἐργασίας καὶ ἐν τῇ κατ' ἀκολουθίαν ἐτοιμίῳ θέσει τῆς μέχρι τοῦδε πολλάκις ὑστερησάσης προσφορᾶς ἀπέναντι πλεοναζούσης ζήτησεως.

Θ. Μ.

Ο ΣΙΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Πέρυσιν ἡ καθόλου ἐν Εὐρώπῃ σιτοπαραγωγὴ παρουσίασεν ἔλλειμμα ἐκ 32,000,000 κουάρτερ, ἅτινα ἐδέησε νὰ εἰσαχθῶσιν ἐκ τῶν ἄλλων ἡπείρων πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀναγκῶν. Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἡ ἀγγλικὴ παραγωγὴ ὑπολογίζεται τοσαύτη, ὥστε τὸ ἐφετεινὸν ἔλλειμμα τῆς χώρας δὲν θέλει ὑπερβῆ τὰ 9 ἑκατομμύρια κουάρτερ. Ἡ Ἀμερικὴ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἔσχε περίσσευμα, ὅπερ διέθετο ὑπὲρ τῆς Εὐρώπης, ἐξ 22,500,000 κουάρτερ. Τὰ ἐφετεινὰ ἀμερικανικὰ περισσεύματα ὑπολογίζονται εἰς 25,000,000· κατ' ἀκολουθίαν δὲ εἰς 11,500,000 κουάρτερ ἀνέρχεται ἐφέτος τὸ ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ πλεόν τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς τροφήν ποσὸν σίτου. Ὁ μέσος ὅρος παραγωγῆς ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ὑπολογίζεται εἰς 12,100,000, κουάρτερ ἢ δὲ ἐφετεινὴ ἐσοδεῖα εἶναι περίπου 10 ο/ο ἐλάσσων τοῦ μέσου τούτου

ὄρου. Ἡ ὑπὲρ τὰς ἀνάγκας τοῦ κόσμου παραγωγὴ ἔσεται λοιπὸν ἴση περίπου τῇ ὀλικῇ τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας ἐφετεινῇ ἐσοδεῖα.

Κατὰ τὰς πληροφορίες τῶν κκ. Ρήδ καὶ Πέλ, ἡ παραγωγικὴ δαπάνη τοῦ ἀμερικανικοῦ σίτου περιλήψει καὶ τῶν μέχρις Ἀγγλίας κομίστρων ἀνέρχεται εἰς 45 σελίνια καὶ 9 1/2 πέννας τὸ κουάρτερ, καὶ τοὶ οἱ Ἀμερικανοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ δαπάνη εἶναι ἐπαισθητῶς ἐλάσσων. Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, ἐμφανὲς καθίσταται ὅτι 11,500,000 κουάρτερ, περισσεύοντα καὶ προοριζόμενα νὰ πλημμυρήσωσι τὴν ἀγοράν, θέλουσι σπουδαίως ἐπιδράσει ἐπὶ τῶν τιμῶν τοῦ σίτου. Ἡ περυσινὴ ἐσοδεῖα ἀνῆλθεν εἰς 6,000,000 κουάρτερ, ἐφέτος δὲ προϋπολογίζεται εἰς 10,900,000. Ἄν βασισθῇ τις ἐπὶ τιμῆς 45 σελινίων τὸ κουάρτερ, παρατηρεῖ ὅτι τὸ κέρδος τῶν Ἀγγλῶν γεωργῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ περυσινὰ ἐξαγόμενα ἔσεται 10,025,000 λίραι. Ἄν ὅμως, ἔνεκα τῆς ὑπερόγκου ἐφετεινῆς προσφορᾶς, ἦτις ἀφοῦ καλύψῃ πᾶσαν ζήτησιν πρόκειται νὰ καταλίπη τὰ ἀνωτέρω ὀγκώδη περισσεύματα, ἡ τιμὴ τοῦ σίτου ἐκπέσῃ εἰς 30 σελίνια τὸ κουάρτερ, τότε τὸ γεωργικὸν εἰσόδημα ἐν Ἀγγλίᾳ θέλει ὑπερβῆ τὸ περυσινὸν μόνον κατὰ 2,850,000 λίρας. Ἀλλαις λέξεσιν οἱ γεωργοί, μεθ' ὅλην τὴν ἐξαιρετικὴν ἐφετεινὴν ἐσοδεῖαν, θέλουσι ζημιωθῆ ἐκ τῆς σιτοπαραγωγῆς των. Σπουδαῖον λοιπὸν διαῦτόν ζήτημα εἶναι ἂν ἡ τιμὴ τοῦ σίτου ἐκπέσῃ εἰς σελίνια 30. Καὶ δὲν εἶναι ἀπίθανον ἀφοῦ ὡς ἐκ τῆς εὐέλπιδος ιδέας περὶ τῆς προσεχοῦς ἐσοδεῖας καὶ τοῦ φόβου, ὅτι τὰ προσεχῆ περισσεύματα ἔσονται πλείω, πάντες θέλουσι σπεύσει νὰ πωλήσωσιν.

Ἀλλά, δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν θέλουσι ποτε ἀποστείλει τὸν σῖτόν των εἰς Εὐρώπην ὅπως ζημιωθῶσιν. Ἡ ιδέα αὕτη ἤθελεν εἶσθαι σφαλερά, ἀφοῦ τριάκοντα σελίνια εἶναι περισσότερα τοῦ μηδενὸς ἢ τῆς τιμῆς, ἣν δύναται νὰ τύχῃσι κρατοῦντες ἐν Ἀμερικῇ τὸν

ὑπὲρ τὰς ἀνάγκας τῶν σίτων. Ἐπίσης ὀλίγη σημασία εἶναι ἡ ἰδέα, ὅτι πρόκειται ἰκανῆς ποσότητος σίτος νὰ καταναλωθῇ ἐφέτος εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ἢ ἄλλην βιομηχανίαν ἐν Γαλλίᾳ. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀπλῆ πιθανότης, ὅτι ἡ παραγωγή ἐμελλε νὰ ὑπερβῇ τὴν ζήτησιν, ἐπήνεγκε τὴν ὑποτίμησιν τοῦ σίτου εἰς 37 σελίνια καὶ 7 πέννας τὸ κουάρτερ. Κραταιοῦται ἡ πεποίθησις, ὅτι αἱ ἐκτάσεις γῆς πρὸς καλλιέργειαν σίτου δύνανται οἶονεὶ ἐπ' ἀπείρον ν' αὐξηθῶσιν. Ἄν λάβῃ τις ὑπὸ ψιν τὸν ἀνὰ χιλιάδας καθ' ἑβδομάδα ἀποβίθασμόν εἰς τοὺς ἀμερικανικοὺς λιμένας χειρῶν προωρισμένων νὰ ἐπεκτείνωσι τὴν ἐν τῇ ἀπωτάτῃ Δύσει καλλιέργειαν τῶν δημητριακῶν καρπῶν, ἡ ἀνωτέρω ἐκφρασθεῖσα ἰδέα δὲν εἶναι ἐστερημένη βάσεως.

Οἱ Ἀμερικανοὶ δικαίως θεωροῦνται σήμερον ὡς ἡ πρακτικώτατος τῶν Λαῶν καὶ δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι προιόντος τοῦ χρόνου θέλουσιν ἐπιτύχει τοιαύτην ἐλάττωσιν ἐν τῇ παραγωγικῇ τοῦ σίτου δαπάνῃ, ὥστε νὰ ὑποχρεώσωσι τοὺς Ἀγγλοὺς καὶ Γάλλους γεωργοὺς νὰ παραιτηθῶσι τῆς ἐν ταῖς χώραις τῶν καλλιέργειας τοῦ σίτου καὶ νὰ προμηθεύωνται καθ' ὅλοκληρίαν τὸν ἀναγκαζοῦντα αὐτοῖς ἐξ Ἀμερικῆς. Τὸ ὑπὸ λύσιν πρόβλημα εἶναι περίεργον. Ἡ μόνη ἐναπολιπομένη ἐλπίς εἰς τὸν Ἀγγλον σιτοπαραγωγὸν φαίνεται ὑπάρχουσα ἐν τῇ ἀπιθάνῳ προσδοκίᾳ, ὅτι δύναται ἐξαιρετικῶς κακὴ τις πανταχοῦ ἐσοδεῖα νὰ ἀποτελέσῃ ἐξαιρέσιν ἐν Ἀγγλίᾳ, μεταβαλλομένη εἰς ἐξαιρετικῶς καλήν. Ὑπὸ τὸσῶ ὅμως ἀμφιβόλους οἰωνοῦς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ ὁ σιτοπαραγωγὸς τῆς Ἀγγλίας παράγων σίτον; Ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ καλλίτερον αὐτοῦ ἔργον εἶναι νὰ πωλήσῃ τὸν σίτόν του ὡς τάχιστα, πρὶν ἐπέλθῃ τὸ ἀναπόφευκτον ἀποτέλεσμα τῆς ὑπερόγκου σιτοπαραγωγῆς.

ΑΝΑΝΕΩΣΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ.

Κατὰ τὸ 1865 ἡ Γαλλία, ἡ Ἰταλία, τὸ Βέλγιον, ἡ Ἑλβετία καὶ ἡ Ἑλλάς συνήψαν νομισματικὴν σύμβασιν, τῆς ὁποίας ἡ προθεσμία ἔληξε τὴν 31 Δεκεμβρίου 1879. Πολὺ πρὶν ἐκπνεύσῃ ὁ χρόνος τῆς νομισματικῆς ταύτης ἐνώσεως μεταξὺ τῶν προμνησθεισῶν ἐπικρατειῶν, συνηθόν οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτῶν ἐν Παρισίοις τὴν 5 Νοεμβρίου 1878 καὶ παρέτειναν τὴν διάρκειαν τῆς ἐνώσεως ταύτης μέχρι τῆς 1 Ἰανουαρίου 1886, προνοήσαντες ὅτι, ἐὰν ἐν ἔτος πρὸ τῆς ἡμέρας ταύτης δὲν ζητηθῇ ὑπὸ τινος τῶν συμβληθεισῶν ἐπικρατειῶν ἡ διάρρηξις τῆς συμβάσεως, θέλει ἡ προθεσμία αὐτῆς παρατείνεσθαι ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος αὐτοδικαίως, διὰ σιωπηρᾶς ἀνανεώσεως μέχρι τῆς λήξεως ἐνὸς ἔτους μετὰ τὴν γενομένην καταγγελίαν.

Ἐν τούτοις δὲν πρόκειται κατὰ τὴν νέαν σύμβασιν περὶ ἀπλῆς παρατάσεως, διότι ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτης ἐγένοντο καὶ αἱ τροποποιήρεις τὰς ὁποίας ἐπέβαλλον αἱ περιστάσεις. Τοιουτοτρόπως κατὰ τὴν 5 Νοεμβρίου 1878 ὑπεγράφη ἡ κυρία σύμβασις καὶ αὐθημερὸν ἐπηκολούθησεν αὐτῇ ἐιδικὴ ἑτέρα συμφωνία τὴν δὲ 20 Ἰουνίου 1879 ἐγένετο πρόσθετος πράξις εἰς τὰς ἀνωτέρω διεθνεῖς ἀποφάσεις. Τὸ ὅλον τῶν μέτρων τούτων ἀπεδέχθη καὶ ἐκύρωσε παρ' ἡμῖν τὸ ἀπὸ 18 Ὀκτωβρίου 1879 Β. διάταγμα, κατόπιν δ' αὐτοῦ ὁ ἀπὸ 10 Ἀπριλίου 1880 ἐσχάτως ἐκδοθεὶς ΩΗ νόμος.

Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν τὰ ἀνωτέρω διεθνή κείμενα, κατὰ τὰ ὁποῖα τὸ Βέλγιον, ἡ Γαλλία, ἡ Ἑλλάς, ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἑλβετία ἐξακολουθοῦσι συγκροτοῦσαι ἑνωσιν, ὡς πρὸς τὸν τίτλον, τὸ βᾶρος, τὴν διάμετρον καὶ τὴν διατίμησιν τῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν νομισμάτων αὐτῶν. Οἱ τύποι

των ὑπὸ τὰ ἐμβλήματα ἐκάστης ἐπικρατείας ἐκτυπουμένων χρυσῶν νομισμάτων εἶναι 100 φράγκων, 50 φρ., 20 φρ., 10 φρ. καὶ 5 φρ. καὶ προσδιρίζονται ὡς πρὸς μὲν τὸν τίτλον κανονικῶς 900 χιλιοστὰ (ἀνοχὴ τίτλου ἐπὶ πλέον ἢ ἔλαττον 1 χιλιοστόν), ὡς πρὸς δὲ τὸ βάρος 32,258,06 γραμμάρια τὸ 100φραγκον, 16,129,03 γραμμάρια τὸ 50φρ. (ἀνοχὴ βάρους ἐπὶ πλέον ἢ ἔλαττον κατ' ἀμφοτέρα τὰ νομίσματα ταῦτα ἐν χιλιοστόν), 6,451,61 γραμ. τὸ 20φρ., 3,225,80 γραμ. τὸ 10φρ. (ἀνοχὴ βάρους ἐπὶ πλέον ἢ ἔλαττον κατ' ἀμφοτέρα τὰ νομίσματα ταῦτα 2 χιλιοστὰ) καὶ 1,612,90 γραμ. τὸ 5φρ. (ἀνοχὴ βάρους ἐπὶ πλέον ἢ ἔλαττον 3 χιλιοστὰ). Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διάμετρον τὸ 100 φρ. = 35 χιλιοστόμετρα, τὸ 50φρ. = 28 χιλιοστόμετρα, τὸ 20φρ. = 21 χιλιοστόμετρα, τὸ 10φρ. = 19 χιλιοστόμετρα, τὸ 5φρ. = 17 χιλιοστόμετρα. — Ἐν γένει τὰ ὑπὸ τοὺς προηγουμένους ὅρους ἐν οἰαδήποτε τῶν πέντε συμβληθειῶν ἐπικρατειῶν ἐκτύπωμένα χρυσᾶ νομίσματα θέλουσιν εἶσθαι δεκτὰ ἐν τοῖς δημοσίοις ταμείοις τῶν ἐπικρατειῶν τούτων, ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅμως νὰ ἀποκλείωσιν αὐταὶ τὰ νομίσματα ἐκεῖνα, ὧν τὸ βάρος ἤθελε μειωθῆ ἐκ τῆς τριβῆς κατὰ 1/2 τοῖς ο/ο πλέον τῆς ὡς ἄνω ὀρισθείσης ἀνοχῆς, ἢ ὧν τὰ ἐμβλήματα ἤθελον ἐξαφανισθῆ. — Ἡ ἐκτύπωσις τῶν χρυσῶν νομισμάτων εἶναι ἀπεριόριστος, ἐκτὸς τῶν 5φράγκων, ἧτις προσωρινῶς ἀναστέλλεται.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀργυροῦν νόμισμα, ὅπερ εἶναι ἓν, καὶ τὰ ἀργυρᾶ κέρματα, τὸ πρῶτον μὲν εἶναι 5φραγκον, τὰ δεύτερα δὲ 2φρ., 1φρ., 1/2φρ., 1/5φρ. Ὅλα θέλουσιν εἶναι τὰ ἐμβλήματα τῆς δι' ἧν ἐκτυποῦνται ἐπικρατείας, ἰδιαιτέρως δὲ τὸ μὲν 5φραγκον τίτλον κανονικῶς 900 χιλιοστὰ (ἀνοχὴ ἐπὶ πλέον ἢ ἔλαττον 2 χιλιοστὰ), βάρος 25 γραμμάρια (ἀνοχὴ ἐπὶ πλέον ἢ ἔλαττον 3 χιλιοστὰ) καὶ διάμετρον 37 χιλιοστόμετρα, τὰ δὲ ἀργυρᾶ κέρματα ἐν γένει μὲν τίτλον 835 χιλιοστὰ (ἀνοχὴ ἐπὶ πλέον ἢ ἔλαττον 3 χιλιοστὰ), βάρος δὲ τὸ τῶν 2 φράγκων 10,00

γραμ. (ἀνοχὴ 5 χιλιοστὰ) καὶ διάμετρον 27 χιλιοστόμετρα, τὸ τοῦ 1 φράγκου 5,000 γραμ. (ἀνοχὴ 5 χιλιοστὰ) καὶ διάμετρον 23 χιλιοστόμετρα, τὸ τοῦ 1/2 φρ. 2,00 γραμ. (ἀνοχὴ 7 χιλιοστὰ) καὶ διάμετρον 18 χιλιοστόμετρα, τὸ τοῦ 1/5 φρ. 1,00 γραμ. (ἀνοχὴ 10 χιλιοστὰ) καὶ διάμετρον 16 χιλιοστόμετρα. Καὶ τὸ μὲν ἀργυροῦν νόμισμα, τοῦ ὁποίου ἢ περαιτέρω ἐκτύπωσις προσωρινῶς ἀναστέλλεται δύναται δὲ νὰ ἐπαναληφθῆ ἐπὶ τῇ ὁμοφώνῳ συναινέσει ἀπασῶν τῶν συμβληθειῶν ἐπικρατειῶν, εἶναι δεκτὸν ἐν τοῖς δημοσίοις ταμείοις τῶν συμβληθειῶν ἐπικρατειῶν ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν νὰ ἀποκλείωσιν αὐταὶ ἐκεῖνα, ὧν τὸ βάρος ἤθελε μειωθῆ ἐκ τῆς τριβῆς κατὰ 1 τοῖς ο/ο πλέον τῆς ὀρισθείσης ἀνοχῆς ἢ ὧν τὰ ἐμβλήματα ἤθελον ἐξαφανισθῆ. Τὰ δὲ ἀργυρᾶ κέρματα ἔχουσι νόμιμον κυκλοφορίαν μετὰ τῶν κατοίκων τῆς ἐκτυπωσάσης αὐτὰ ἐπικρατείας μέχρι 50 φράγκων δι' ἐκάστην πληρωμὴν, χωρὶς ὁ περιορισμὸς οὗτος νὰ ἐκτείνηται καὶ πρὸς τὰ δημόσια ταμεῖα τῆς ἐπικρατείας, τὰ ὁποῖα θέλουσι δέχεσθαι ὅσα καὶ ἐν τοῖς δοθῶσιν ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἄλλας ἐπικρατείας, τὰ δημόσια ταμεῖα αὐτῶν θέλουσι δέχεσθαι τὰ ἀργυρᾶ κέρματα τῶν ἄλλων μέχρις 100 φράγκων δι' ἐκάστην πληρωμὴν.

Ἡ περὶ τῶν ἀργυρῶν κερμάτων περαιτέρω πρόνοια τῆς ἀνά χειρας συμβάσεως ἔχει ὡς ἔπεται: Δὲν δύνανται αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν νομισματικὴν ἐνωσιν ἐπικρατεῖαι νὰ θέσωσιν εἰς κυκλοφορίαν ἀργυρᾶ κέρματα εἰμὴ δι' ἀξίαν ἀναλογοῦσαν πρὸς 6 φράγκα δι' ἕκαστον τῶν κατοίκων· τὸ ποσὸν τοῦτο, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐν ἐκάστη ἐπικρατεία γενομένης τελευταίας ἀπογραφῆς προσδιορίζεται διὰ τὸ Βέλγιον εἰς 33,000,000, διὰ τὴν Γαλλίαν καὶ Ἀλγερίαν εἰς 240,000,000, διὰ τὴν Ἑλλάδα εἰς 10,500,000, διὰ τὴν Ἰταλίαν εἰς 170,000,000 καὶ διὰ τὴν Ἑλβετίαν εἰς 18,000,000· ἐν τοῖς ποσοῖς τούτοις συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ ποσότητες, ἃς αἱ ἐν λόγῳ ἐπικρατεῖαι ἔθηκαν μέχρι τοῦδε εἰς κυκλοφορίαν.

Ἐκάστη τῶν ἀποτελουσῶν τὴν Νομισματικὴν Ἑνωσιν ἐπικρατειῶν ὑποχρεῦται νὰ ἀναλαμβάνη παρὰ τῶν ἰδιωτῶν ἢ τῶν δημοσίων ταμείων τῶν ἄλλων ἐπικρατειῶν τὰ ἀργυρᾶ κέρματα, ἅτινα ἔθηκεν εἰς κυκλοφορίαν, καὶ νὰ ἀνταλλάσῃ αὐτὰ ἀντὶ ἰσῆς ἀξίας κυκλοφορούντων χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν νομισμάτων, ἐκτετυπωμένων κατὰ τοὺς ὅρους τῆς Ἑνώσεως καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν, ὅτι τὸ πρὸς ἀνταλλαγὴν παρουσιαζόμενον ποσὸν δὲν θέλει εἶσθαι ἕλαττον τῶν 100 φράγκων, παρατεινομένης τῆς ὑποχρέωσως ταύτης ἐπὶ ἕν ἔτος ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς συμβάσεως. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἰταλίαν ἐλήφθη ἡ πρόνοια ἵνα μὴ δέχωνται αἱ ἄλλαι ἐπικράτειαι τὰ ἀργυρᾶ κέρματα αὐτῆς καὶ ἀποσύρῃσι τὰ ἐκ τούτων ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ ὑπάρχοντα (*) διὰ

(*) Α'. Κατὰ τὴν σύγχρονον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συμφωνίαν τῶν ἀποτελουσῶν τὴν Νομισματικὴν Ἑνωσιν ἐπικρατειῶν 1) ἡ ἐκ τῆς κυκλοφορίας ἀπομάκρυνσις τῶν ἰταλικῶν νομισμάτων τῶν 20 ἑκατοστῶν, τῶν 50 ἑκατοστῶν, τοῦ 1 φράγκου καὶ τῶν 2 φράγκων, ἅτινα ὑπάρχουν ἐν Βελγίῳ, Γαλλίᾳ, Ἑλλάδι καὶ Ἑλβετίᾳ, πρέπει νὰ περαιοθῇ μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1879. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης τὰ ἀνωτέρω νομίσματα δὲν θέλουσιν εἶσθαι δεκτὰ ἐν τοῖς δημοσίοις ταμείοις τῶν εἰρημίνων ἐπικρατειῶν.

2) Τὰ ἐκ τῆς κυκλοφορίας ἀποσυρόμενα νομίσματα ἐν Βελγίῳ, Ἑλλάδι καὶ Ἑλβετίᾳ θέλουσιν ἐντὸς ἐνὸς μηνός, μετὰ τὴν ἐκ τῆς κυκλοφορίας ἀπομάκρυνσιν αὐτῶν, παραδοθῆ εἰς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν, ἥτις, ἀναλαμβάνουσα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συγκεντρώσῃ αὐτὰ, ἵνα τὰ παραδώσῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν, θέλει καταβάλλει εἰς τὰς προειρημένας τρεῖς Κυβερνήσεις τὸ ἰσότιμον αὐτῶν τοῖς μετρητοῖς, προσθέτουσα καὶ τὰ σχετικὰ ἔξοδα.

3) Ὁ λογαριασμὸς τῶν ἐν Βελγίῳ, Γαλλίᾳ, Ἑλλάδι καὶ Ἑλβετίᾳ ἐξαχθουσμένων τῆς κυκλοφορίας νομισμάτων θέλει κλεισθῆ μετὰ τὴν Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν τὴν 31 Ἰανουαρίου 1880. Ἐπειδὴ ἡ Γαλλικὴ καὶ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ὑπελόγησαν τὴν ποσότητα τῶν κατὰ τὰς τέσσαρας ἐπικρατείας κυκλοφορούντων ἰταλικῶν ἀργυρῶν κερμάτων εἰς 100 ἑκατομμύρια φράγκων, ὧν 13 ἑκατομμύρια ἐν Βελγίῳ, Ἑλλάδι καὶ Ἑλβετίᾳ, 87 δὲ ἑκατομμύρια ἐν Γαλλίᾳ, ἐν τῷ εἰρημένῳ λογαριασμῷ θέλουσιν ἐν πρώτοις καταλογισθῆ μέχρι μὲν 13 ἑκατομμυρίων φράγκων, κατ' ἀνώτατον ὅρον, τὰ ἐκ Βελγίου, Ἑλλάδος καὶ Ἑλβετίας προερχόμενα νομίσματα, μέχρι δὲ τοῦ ποσῶ τῶν 87 ἑκατομμυρίων φράγκων, κατ' ἀνώτατον ὅρον, τὰ ἐν Γαλλίᾳ ἀποσυρόμενα τῆς κυκλοφορίας τοιαῦτα. Μετὰ ταῦτα δὲ ἰδιαιτέ-

τὸ τέλος τῆς διευκολύνσεως τῆς Ἰταλίας εἰς τὸ μέτρον νὰ ἀποσύρῃ τῆς κυκλοφορίας τὰ ἐλάσσονος τῶν 5 φράγκων

ροῖς, θέλει καταλογισθῆ τὸ τυχὸν ὑπερβάλλον τῶν ἀνωτέρω ποσῶν. Ἡ εἰρημένη ποσότης τῶν 100 ἑκατομμυρίων καὶ τὸ τυχὸν ὑπερβάλλον, κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον, θέλει λογισθῆ εἰς ὑφέσιν τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως κατ' ἀνοικτὸν λογαριασμὸν καὶ ἐπὶ ἑτησίῳ τόκῳ 3 τοῖς 100, πληρωτέῳ τοῖς μετρητοῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας τὰ ἐκ τῆς κυκλοφορίας ἀποσυρόμενα νομίσματα θέλουσιν παύσει νὰ εἶναι δεκτὰ κατὰ τὰς τέσσαρας ἐπικρατείας.

4) Ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις θέλει διαβιβάσει εἰς τὴν Ἰταλικὴν, εἰς ἑκα μέρη τῶν Γαλλικῶν συνόρων ὑποδείξῃ αὕτη, ἢ ἐν Σιβιταβερία, τὰ συγκεντρωθῆσόμενα κατὰ τὰ προηγούμενα ἄρθρα νομίσματα. Τὰ ἐκ τοῦ Βελγίου, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑλβετίας προερχόμενα νομίσματα θέλουσιν συμπεριληφθῆ εἰς τὰς ἀποστολάς ταύτας μέχρι τοῦ ποσοῦ 13 ἑκατομμυρίων, ὡς καὶ τὰ ἐκ Γαλλίας προερχόμενα μέχρι τοῦ ποσοῦ 87 ἑκατομμυρίων.

5) Ἡ ὑπὸ τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως πληρωμὴ τοῦ ἰσοτίμου τῶν παραδοθησομένων αὐτῇ νομισμάτων μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 100 ἑκατομμυρίων ἅτινα θέλουσιν ἀποτελέσει τὸ πρῶτον μέρος τοῦ κατὰ ἄρθρον 3 λογαριασμοῦ, θέλει γίνεαι ἐν Παρισίοις, εἴτε εἰς χρυσόν, εἴτε εἰς ἀργυρᾶ πεντάφραγκα, εἴτε εἰς συναλλάγματα ἐπὶ Παρισίων, εἴτε εἰς Ἰταλικά ἔντοκα γραμμάτια, πληρωτέα ἐν Παρισίοις κατὰ τοὺς ἐπομένους ὅρους:

1ον Ἐπὶ τῇ παραδόσει Νομισμάτων προερχόμενα ἐκ τοῦ Βελγίου, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑλβετίας.....	13,000,000	} 30,000,000
Νομίσματα προερχόμενα ἐκ Γαλλίας.....	17,000,000	
2ον Ἐντὸς τοῦ ἔτους 1881.....	23,300,000	
1882.....	23,300,000	
1883.....	23,400,000	
Ἐν ὅλῳ.....	100,000,000	

Ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ἐπιφυλλάσσεται ἄλλως τὸ δικαίωμα νὰ προκαταβάλλῃ ὀλόκληρον τὸ ἀνωτέρω ποσόν.

6) Ἐὰν τὰ ἐξαχθόμενα τῆς κυκλοφορίας νομίσματα ὑπερβῶσι τὰ ποσὰ τῶν 13 καὶ 87 ἑκατομμυρίων, περὶ ὧν γίνεται λόγος ἐν τοῖς ἄρθροις 3 καὶ 4, τὰ ἀποτελοῦντα τὸ ὑπερβάλλον νομίσματα θέλουσιν τεθῆ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις θέλει πληρώσει τὸ ἰσότιμον αὐτῶν τοῖς μετρητοῖς, ἄρα τῇ παραλαβῇ. Ἐννοεῖται ὅμως, ὅτι ἡ παράδοσις καὶ ἡ πληρωμὴ τοῦ ἰσοτίμου θέλουσιν ἐνεργηθῆ, τὸ βραδύτερον, ἐντὸς τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τελευταίας προθεσμίας. Καθ' ἣν δὲ περίπτωσιν, τούναντίον τὸ ὅλῳ ποσὸν τῶν ἐξαχθουσμένων τῆς κυκλοφορίας νο-

χαρτονομίσματά της· μετά τὴν παύσιν ὅμως τῆς ἀναγκαστικῆς ταύτης κυκλοφορίας ἐν Ἰταλίᾳ θέλουσιν εἶσθαι

μισμάτων δὲν ἤθελε φθάσει τὰ 100 ἑκατομμύρια, ἢ κατὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἰσοτίμου ἀνάλογος μείωσις γενήσεται κατὰ τὴν τελευταίαν τῶν εἰδικῶς ἀνωτέρω ὀριζομένων δόσεων.

7) Ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ὑποχρεοῦται, συμφώνως τῇ κατὰ τὴν 1 παρὰ τοῦ ἀρθροῦ 8 τῆς ὑπὸ σημερινὴν χρονολογίαν συνομολογηθείσης νομισματικῆς συμβάσεως δηλώσει αὐτῆς, ν' ἀποσύρη τῆς κυκλοφορίας καὶ ἐξαφανίσῃ τὸ βραδύτερον, ἐντὸς ἑξ μηνῶν, μετὰ τὴν πρὸς αὐτὴν παράδοσιν τοῦ ἔλου ποσοῦ τῶν ἀργυρῶν κερμάτων, περὶ ὧν ὁ λόγος ἐν ἀρθρῷ 5, ἅπαντα τὰ ἥττονος ἀξίας τῶν 5 φράγκων χαρτονομίσματα αὐτῆς. Ὑποχρεοῦται πρὸς τούτοις, ὅπως ὀριστικῶς ἀποκαταστήσῃ τὴν κυκλοφορίαν μεταλλικοῦ νομίσματος, νὰ μὴ ἐκδώσῃ ἐκ γένου τριαῦτα χαρτονομίσματα. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀρθροῦ 12 τῆς προειρημένης νομισματικῆς συμβάσεως ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις θέλει ἀνακοινώσῃ πρὸς τὰς λοιπὰς τῆς ἑνώσεως κυβερνήσεις κατὰστασιν τῶν ἀποσυρθέντων τῆς κυκλοφορίας καὶ ἐξαφανισθέντων χαρτονομισμάτων καὶ τοῦτο ἐντὸς 4 μηνῶν μετὰ τὸ πέρασ τῶν τοιούτων ἐργασιῶν.

8) Ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις θέλει πληρώσει προσέτι εἰς τὴν Γαλλικὴν, ἀμα τῇ πρώτῃ ἐτησίᾳ δόσει τῶν ἐν τῷ ἀρθρῷ 5 ἀναφερομένων, τὰ οἰαδήποτε ἐξοδα (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐξόδων τῆς εἰς τὰ μέθρια μεταφορᾶς), ἅτινα ἤθελον προέλθῃ ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῆς προκειμένης συμφωνίας· ἀλλὰ τὰ ἐξοδα ταῦτα ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει δύνανται νὰ ὑπερβῶσι τὴν πρᾶξιν τῶν 250,000 φράγκων.

Β'. Κατὰ δὲ τὴν προθετοῦν πρᾶξιν τῆς 20 Ἰουνίου 1879, 1) τὰ ἀργυρᾶ Ἰταλικά κέρματα τὰ ἀποσυρθέντα τῆς κυκλοφορίας ἐν Βελγίῳ, Γαλλίᾳ, Ἑλλάδι καὶ Ἑλβετίᾳ καὶ συγκεντρωθέντα ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 2 τῆς εἰς τὴν ἀπὸ 5 Νοεμβρίου νομισματικῆς σύμβασιν προσηρημένης συμφωνίας, θέλουσι τεθῆ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως. Ὁ λογαριασμὸς τῶν νομισμάτων τούτων θέλει κλεισθῆ μετὰ τὴν Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν τὴν 31 Ἰανουαρίου 1880.

2) Ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις θέλει μεταβιβάσει τὰ νομίσματα ταῦτα εἰς τὴν Ἰταλικὴν Κυβέρνησιν, εἰς ὅσα μέρη αὐτὴ ἤθελον ὑποδείξει ἐπὶ τῶν Γαλλικῶν συνόρων ἢ εἰς Σιβιταβέκιαν. Τὰ ἐκ τοῦ Βελγίου, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑλβετίας προερχόμενα νομίσματα, ὧν τὸ ποσὸν ὑπελογίσθη εἰς 13 ἑκατομμύρια, θέλουσι μεταβιβασθῆ μέχρι συμπληρώσεως τοῦ εἰρημένου ποσοῦ, ἐντὸς τῶν πρώτων δέκα πέντε ἡμερῶν τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου 1880. Τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἀποσυρθέντων τῆς κυκλοφορίας νομισμάτων κατὰ τὸν μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἰταλίας κλεισθέντα λογαριασμὸν θέλει μεταβιβασθῆ ἐντὸς τῆς πρώτης ἐξαμηνίας τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1880.

3) Ἡ ὑπὸ τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως πληρωμὴ τοῦ ἀντιτίμου τῶν νῦν

δεκτὰ τὰ ἀργυρᾶ κέρματα αὐτῆς ἐν τοῖς δημοσίαις ταμείοις τῶν ἄλλων ἐπικρατειῶν, ὅπως καὶ τὰ τούτων.

μισμάτων, ἅτινα ἤθελον παραδοθῆ αὐτῇ, γενήσεται εἴτε εἰς χρυσόν, εἴτε εἰς ἀργυρᾶ πεντόφραγκα, εἴτε εἰς συναλλαγμὰ ἐπὶ Παρισίων, εἴτε εἰς γραμμάτια τοῦ δημοσίου ταμείου τῆς Ἰταλίας, πληρωτέα ἐν Παρισίοις κατὰ τὰς ἐπομένους ἐποχάς: α) Κατὰ τὸ πρῶτον 15 ἡμέρον τοῦ Ἰανουαρίου 1880, θέλει πληρωθῆ τὸ ποσὸν τῶν 13 ἑκατομ., ἀντιπροσωπεύον τὸ ἰσοτίμον τῶν ἐκ τοῦ Βελγίου, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑλβετίας προερχομένων νομισμάτων, β) ἐντὸς τοῦ ἔτους 1880 θέλουσι πληρωθῆ 17 ἑκατομμύρια, γ) ἐντὸς ἐκάστου τῶν ἐτῶν 1881, 1882 καὶ 1883 θέλει πληρωθῆ τὸ τρίτον τοῦ ποσοῦ τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἀποσυρθέντων νομισμάτων, λογιζομένου ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τούτου ἐτησίου τόκου 3 0/0, κατ' ἐνώτατον ὄρον, πληρωτέου τοῖς μετρητοῖς, ἀπὸ τῆς παραδόσεως τῶν νομισμάτων. Ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ἐπιφυλάσσεται, ἄλλως, τὸ δικαίωμα νὰ προκαταβάλῃ τὸ ὅλον ποσόν.

4) Ἐν ἡ περιπτώσει ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ἤθελε δηλώσει τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀναβάλῃ τὴν παραλαβὴν νομισμάτων ἄλλων, πλὴν τῶν 13 ἑκατομμυρίων τῶν προερχομένων ἐκ τοῦ Βελγίου, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑλβετίας, ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις, ἐπὶ τῇ γνωστοποιήσει, ἣτις δέον νὰ γείνη αὐτῇ πρὸ τῆς 31 Δεκεμβρίου 1879, ἀναδέχεται νὰ τὰ κράτῃ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, ἵνα ἔχῃ αὐτὰ εἰς πᾶσαν ἐποχὴν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως, μέχρι τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀρθρῷ ὀρισμένων πρὸς πληρωμὴν τοῦ ἀντιτίμου αὐτῶν πρόθεσμιῶν, καὶ τοῦτο ἐπὶ τόκῳ, κατ' ἐνώτατον ὄρον, 4 1/2 τοῖς 0/0, πληρωτέῳ τοῖς μετρητοῖς, ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1880 μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς παραδόσεως τῶν νομισμάτων.

5) Ἡ πραγματικὴ κυκλοφορία τῶν τε ἀργυρῶν συμπληρωτικῶν νομισμάτων καὶ τῶν ἀξίας κατωτέρας τῶν 5 φράγκων χαρτονομισμάτων δὲν δύναται νὰ ὑπερβῆ τὸ ποσὸν τῶν 6 φράγκων κατὰ κάτοικον, συμφώνως πρὸς τὸ ἀρθρὸν 10 τῆς συμβάσεως τῆς 24 Ὀκτωβρίου (5 Νοεμβρίου) 1878. Ἐπομένως τὰ εἰς τὴν Ἰταλικὴν Κυβέρνησιν παραδοθησόμενα νομίσματα, κατὰ τὰ ἀρθρὰ 2 καὶ 4 τῆς παρουσης πράξεως, δὲν θέλουσι τεθῆ εἰς κυκλοφορίαν, εἰμὴ ὅπως χρησιμεύσωσι πρὸς ἀντικατάστασιν γραμματίων ἀξίας κατωτέρας τῶν 5 φράγκων, ὅταν τὰ γραμμάτια ταῦτα νομίμως καταργηθῶσιν.

6) Ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις θέλει πληρώσει εἰς τὴν Γαλλικὴν, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, καθ' ὃν καὶ τὸ ποσὸν τῶν παραδοθησομένων αὐτῇ νομισμάτων, τὰ οἰαδήποτε φύσεως ἐξοδα, περιλαμβανομένης καὶ τῆς δαπάνης τῆς μεταφορᾶς εἰς τὰ σύνορα, ἅτινα ἤθελον προκαλέσει αἱ ὑπὸ τῆς παρουσης προσθέτου πράξεως προβλεπόμεναι ἐργασίαι, καθὼς καὶ αἱ ὑπὸ τῶν ἀρθρῶν 1 καὶ 2 τῆς συμφωνίας τῆς προσηρημένης εἰς τὴν σύμβασιν τῆς 5 Νοεμβρίου 1878. Τὰ ἐξοδα ὅμως ταῦτα ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει, δύνανται νὰ ὑπερβῶσι τὸ ποσὸν τῶν 250,000 φράγκων.

Κατά την σύμβασιν, επί των εκτυπωμένων εν ταῖς συμβληθείσαις επικρατείαις χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν νομισμάτων θέλει ἐγχαράττεσθαι ἀκριβέστατα τὸ ἔτος τῆς ἐκτυπώσεως συμφώνως πρὸς τὴν χρονολογίαν τῆς ἐκτυπώσεως αὐτῶν. Αἱ συμβληθείσαι κυβερνήσεις θέλουσιν ἀνακοινοῖ ἀλλήλαις κατ' ἔτος τὸ ποσὸν τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ τιθεμένων χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν νομισμάτων αὐτῶν, καθὼς καὶ πάσας τὰς περὶ νομισμάτων διατάξεις καὶ δημόσια ἔγγραφα. Ὅφειλουσιν ἐπίσης νὰ εἰδοποιῶσιν ἀλλήλας περὶ πάντων τῶν γεγονότων τῶν ἐνδιαφερόντων τὴν ἀμοιβαίαν κυκλοφορίαν τῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν αὐτῶν νομισμάτων καὶ ἰδίως περὶ παντὸς ὅ,τι ἤθελε περιέλθει εἰς γνῶσιν αὐτῶν περὶ παραποιήσεως ἢ νοθείας τῶν νομισμάτων αὐτῶν ἐν χώραις μετεχούσαις ἢ μὴ τῆς Ἑνώσεως, καὶ πρὸ πάντων περὶ τῶν τρόπων τῆς παραποιήσεως ἢ νοθείας, ὧν ἐγένετο χρήσις, περὶ τῶν γενομένων καταδιώξεων καὶ τῶν ἐπενεχθέντων ἀποτελεσμάτων. Θέλουσι δὲ συνένοεῖσθαι περὶ τῶν ἀπὸ κοινοῦ ληπτέων μέτρων πρὸς πρόληψιν τῶν παραποιήσεων καὶ νοθειῶν, πρὸς περιστολὴν αὐτῶν ὅπου ἤθελον ἀναφανῆ, καὶ πρὸς πρόληψιν αὐτῶν ἐν τῷ μέλλοντι. Θέλουσι πρὸς τούτοις λαμβάνει τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς παρεμπόδισιν τῆς κυκλοφορίας τῶν παραπεποιημένων ἢ νοθευμένων νομισμάτων.

Τοιοιούτρόπως συνετελέσθη ὁ νέος κανονισμὸς τῶν νομισματικῶν τῆς Ἑλλάδος, Γαλλίας, Ἰταλίας, Βελγίου καὶ Ἑλβετίας, ἀφέθη δὲ ἡ θύρα ἀνοικτὴ καὶ διὰ μελλούσας ἄλλων επικρατειῶν προσχωρήσεις εἰς τὴν ἐν λόγῳ Νομισματικὴν Ἑνωσίν, ὀρισθέντος μόνον ὅτι πᾶσα τοιαύτη αἰτησις πρέπει νὰ συνοδεύηται μὲν ὑπὸ τῆς ἀποδοχῆς τοῦ συστήματος τῆς Ἑνώσεως νὰ ἐγκριθῇ δὲ ὁμοφώνως ὑπὸ τῶν ἀποτελουσῶν ταύτην επικρατειῶν. Π.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ.

Ὁ κατὰ τὴν 31ην Αὐγούστου ἐ. ἔ. ἰσολογισμὸς τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης συνοφίζεται ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ ἀπέναντι πίνακι.

Συνοπτικὴ κατάστασις τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης.

Ἐνεργητικόν	31 Ἰουλίου	31 Αὐγούστου	Παθητικόν	31 Ἰουλίου	31 Αὐγούστου
Μεταλλικὸν καὶ Σίμα ἐπὶ Ἐξωτ.	25,139,459	26,505,629	Κυκλοφορία Τραπεζικῶν Γραμματίων	56,193,581	59,221,878
Γραμμάτια Ἰονικῆς Τραπέζης	1,583,064	1,558,900	Καταθέσεις ἑντοκοὶ καὶ ἄτοκοι	52,377,329	52,480,702
Δάνεια πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας	22,747,995	22,542,658	Παρακαταθήκαι	8,651	7,863
Χρεώγραφα Κυβερνήσεως	49,337,017	49,331,292	Ἐπιταγὰὶ πρὸς πληρωμὴν	538,408	503,465
Προεξοφλήσεις	29,944,568	29,777,673	Διάφορα	1,740,374	1,606,282
Ἀνοικτοὶ ἴσμοι, δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ, χρεωλυτικὰ κλπ.	98,751,403	99,716,452	Κεφάλαιον τακτικὸν καὶ ἀποθεματικόν	140,858,043	143,820,190
Διάφορα	40,654,566	41,831,109		30,630,000	30,630,000
	2,082,074	2,902,929		141,488,043	144,450,190
	141,488,043	144,450,190			
Ἐξωτερικοὶ ἴσμοι καὶ μεταλλικὸν διαθεσίμον ἐν ὄψει	1,522,294	1,522,294	Μεταλλικὸν καὶ Σίμα ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ	156,124	156,124
Κυκλοφορία Τραπεζικῶν Γραμματίων	3,028,297	3,028,297	Γραμμάτια Ἰονικῆς Τραπέζης	24,164	24,164
Ἀνοικτοὶ ἴσμοι καὶ δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ	1,196,542	1,196,542	Δάνειον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας	204,637	204,637
Καταθέσεις ἑντοκοὶ καὶ Ταμειωτηρίου	567,823	567,823	Προεξοφλήσεις καὶ δάνεια χρεωλυτικὰ	192,619	192,619
			Καταθέσεις ἀνευ τόκου	464,455	464,455

Ο Ισολογισμὸς τῆς 31 Αὐγούστου παρουσιάζει ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν τοῦ προηγουμένου μηνὸς αὐξήσιν τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικῶν γραμματίων κατὰ δραχμὰς 3,028,297· ἀλλ' ἡ αὐξήσις αὕτη δὲν ἐπέφερε σχετικὴν ὑπερτίμησιν τοῦ μεταλλικοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος, διότι ὅταν ἡ ἀνάπτυξις τῶν συναλλαγῶν ἀπαιτῆ τὴν προσθήκην εἰς τὴν κυκλοφορίαν τραπεζικῶν γραμματίων, ἡ προσθήκη αὕτη οὐδεμίαν ἐπιφέρει τῶν γραμματίων ὑποτίμησιν. Ἐὰν δὲ ἐν τοιαυτῇ περιπτώσει δὲν προστεθῶσι τραπεζικὰ γραμμάτια, θέλει εἰσαχθῆ μεταλλικὸν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐμπορίου, τὰ δὲ ὑπάρχοντα τραπεζικὰ θέλουν προτιμᾶσθαι ἢ καὶ ὑπερτιμᾶσθαι κατὰ τι τοῦ μεταλλικοῦ, διότι ἢ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγωγῇ τοῦ μεταλλικοῦ θέλει ὑποβάλλει τοὺς εἰσάγοντας αὐτὸ εἰς δαπάνας, δι' ὧν δὲν θέλουν ἐπιβαρύνεσθαι τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια.

Ἡ ἀνάπτυξις αὕτη τῶν συναλλαγῶν λαμβάνει χώραν κατὰ τὴν Β' ἑξαμηνίαν ἐνεκὸν τῆς συλλογῆς καὶ τῆς ἐκποιήσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ ἰδίως τῆς σταφίδος, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὅτε δὲν ἰσχυρὴν ἢ ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν, τὸ ποσὸν τῶν κυκλοφορούντων κατὰ τὴν Β' ἑξαμηνίαν τραπεζικῶν γραμματίων ἦτο πάντοτε ἀνώτερον τοῦ τῆς Α' ἢ αὐξήσις δι' αὕτη ἀρχεται κατ' ἔτος ἀπὸ τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἐπομένης σημειώσεως τῆς κινήσεως τῶν τραπεζικῶν γραμματίων κατὰ τοὺς μῆνας Ἰούλιον καὶ Αὐγούστον προηγουμένων ἐτῶν.

Ἔτη	Ἰούλιος	Αὐγούστος	πλέον κατ' Αὐγούστον
1874	36,775,000	39,934,000	3,159,000
1875	35,126,000	39,307,000	4,181,000
1876	34,094,000	38,027,000	3,933,000
1877 (*)	36,227,000	45,159,000	8,932,000
1878	58,515,000	60,805,000	2,290,000
1879	52,773,000	54,001,000	1,228,000
1880	56,193,000	59,221,000	3,028,000

Ἡ κατὰ τὴν Β' ἑξαμηνίαν αὐξήσις αὕτη τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ γραμματίων τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἐφθάσεν εἰς τὸ ἀνώτατον αὐτῆς σημεῖον τῷ μὲν 1874 τὸν μῆνα Νοέμ-

(*) Κατὰ τὴν Β' ἑξαμηνίαν τοῦ 1877 τὰ γραμμάτια τῶν Τραπεζῶν Ἑθνικῆς καὶ Ἰονικῆς ἐκηρύχθησαν εἰς ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν.

βριον, τῷ δὲ 1875 καὶ τῷ 1879 τὸν μῆνα Αὐγούστον, τῷ δὲ 1876, τῷ 1877 καὶ τῷ 1878 τὸν μῆνα Σεπτέμβριον, καταπίπτουσα βαθμηδὸν μέχρι τοῦ Ἰουλίου τοῦ ἐπομένου ἔτους, ὡς παρατηρεῖται καὶ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ σημειώσει· διότι μεταξὺ τοῦ Αὐγούστου 1874 καὶ τοῦ Ἰουλίου 1875 παρατηρεῖται ἐλάττωσις τῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζικῶν γραμματίων κατὰ δρ. 4,808,000 καὶ μεταξὺ τοῦ Αὐγούστου 1876 καὶ τοῦ Ἰουλίου 1877 κατὰ δρ. 1,800,000. Τὰ ἐπόμενα ἔτη δὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς προηγουμένα ἀσφαλῆ, διότι κατ' αὐτὰ ἰσχυρὴν ἢ ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν καὶ ἐπομένως τὸ ποσὸν τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικῶν γραμματίων ἐπηρεάζετο ἐκ τῆς αὐξήσεως ἢ μειώσεως τῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν δανείων καὶ δὲν ἐκωνομίζετο ἐκ τῆς φυσικῆς τῶν συναλλαγῶν κινήσεως. Ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία ὑφίσταται καὶ νῦν, ἀλλ' ἡ κατὰ τὸν Αὐγούστον αὐξήσις τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικῶν γραμματίων κατὰ δραχ. 3 ἑκατομμύρια δὲν ἐδύνατο διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους νὰ μεταβάλῃ τὴν τιμὴν τοῦ μεταλλικοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος, τὴν τρέχουσαν κατὰ τὸν προηγουμένον μῆνα. Ἐὰν δὲ ἡ προσθήκη αὕτη δὲν ἐλάμβανε χώραν καὶ ἔμενον εἰς κυκλοφορίαν τραπεζικὰ γραμμάτια, ὅσα περίπου καὶ κατὰ τὸν Ἰούλιον, ἡ σχετικὴ πρὸς τὸ μεταλλικὸν ἀξία των ἤθελεν ἀφεύκτως βελτιωθῆ καὶ φθάσει μέχρι τοῦ ἀρτίου ἢ μικροῦ ὑπ' αὐτό.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμβασμάτων πρὸς ἀγορὰν τῆς σταφίδος ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα ἀγοράζει συναλλάγματα ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅπως καὶ κατὰ τὸ ἐνεστῶς ἔτος ἠγόρασε τοιαῦτα ἐντὸς τοῦ Αὐγούστου ἐκ δρ. 1,500,000, σημειούμενα εἰς τὴν μερίδα «ἐξωτερικοὶ λ/σμοὶ μεταλλικὸν διαθέσιμον ἐν ὄψει», ἣν χρεώνει ἅμα μεταβιβάσῃ τὰ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματα εἰς διαταγὴν τῶν ἀνταποκριτῶν τῆς, συμφέρον ἔχει νὰ ὑποτιμᾶ τὸ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ συνάλλαγμα, καθ' ὃν χρόνον εἶναι ἀγοραστής, νὰ ὑπερτιμᾶ δι' αὐτό, καθ' ὃν χρόνον εἶναι πωλητής.

Ἐν ὁμαλῇ πραγμάτων καταστάσει, ἥτοι μὴ ὑφισταμένης τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν ἀξίαν τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος, ἥτις κανονίζεται ἐκ τῆς μετὰ τοῦ ἐξω-

τερικου δολοηψίας, ή δέ υπερτίμησις και υποτίμησις αὐτοῦ περιορίζεται εἰς μόνα τὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς μεταλλικοῦ ἀντὶ συναλλάγματος, ή τῆς μεταφορᾶς τοιούτου ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐάν τὸ συναλλάγμα τείνει εἰς υποτίμησιν. Νῦν ὅμως, και ἐάν δέν δύναται ἀζημιωτεῖ νά βελτιώσῃ τὸ ἐξωτερικόν συναλλάγμα, διότι πρέπει νά ἀποσύρῃ τραπεζικά γραμμάτια ἐκ τῆς κυκλοφορίας, ἐπειδὴ δύναται τοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας τῶν γραμματίων τῆς δανείου ἡ Τράπεζα ἔχει διαθέσιμα γραμμάτια κατὰ τὸν ἰσολογισμόν τῆς 31 Αὐγούστου ἐκ δρ. 27,500,000, δύναται κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νά υπερτιμήσῃ τὸ μεταλλικόν και τὸ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγμα, θέτουσα εἰς κυκλοφορίαν μέρος τοῦ διαθέσιμου τούτου ποσοῦ εἰς προεξοφλήσεις, δάνεια κλπ., διπλὴν ποριζομένη ὠφέλειαν, ἥτοι τοὺς τόκους τῶν διατιθεμένων κεφαλαίων και τὴν υπερτίμησιν τοῦ συναλλάγματος, ὅπερ ἐπὶ μικροτέρα τιμῆ ἀγοράζει νῦν.

Ἐπομένως και ἐάν ἡ Κυβέρνησις δέν θέσῃ και πάλιν χεῖρα ἐπὶ τῶν Τραπεζῶν, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ὄχι μόνον θέλει διατηρήσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ συναλλάγματος εἰς τὴν ἐνεστῶσαν αὐτοῦ τιμὴν, ἀλλὰ και θέλει υπερτιμήσῃ αὐτό, μὴ ἀποσύρουσα τὰ τεθέντα εἰς κυκλοφορίαν γραμμάτια και προσθέτουσα μέρος ἐκ τῶν ἐν τοῖς ταμείοις αὐτῆς διαθέσιμων. Τὴν πιθανωτάτην ὅμως ταύτην τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς πορείαν δέν δύναται τις νά θεωρήσῃ ἀδίκον, διότι ἡ Τράπεζα ἐνεργεῖ ἐν τῷ δικαίῳ τῆς κυκλοφοροῦσα τὰ διαθέσιμα κεφάλαιά τῆς, ὧν νῦν ζημιοῦται τοὺς τόκους. Αἱ ἀνωμαλίας αὗται εἶναι ἀπόρροια τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, δι' ἣν εὐθύνεται ἡ Κυβέρνησις, ἐν δέν ἐπιβάλλουσιν αὐτὴν αἱ περιστάσεις.

Κατὰ τὸν μῆνα Αὐγούστον ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα διέθεσεν ἐπὶ τόκῳ κεφάλαια ἐκ δρ. 1,196,542 εἰς ἀνοικτοὺς λογαριασμούς, δάνεια ἐνυπόθηκα κλπ., ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἐγένοντο παρ' αὐτῆ καταθέσεις ἐπὶ τόκῳ κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα ἐκ δρ. 567,828 και εἰσέπραξεν αὕτη τοκοφόρα κεφάλαιά τῆς ἐκ προεξοφλήσεων και χρεωλυτικῶν δανείων δρ. 192,619, ὁμοῦ δρ. 760,447· ὥστε τὰ διατεθέντα τοκοφόρως ἐντὸς τοῦ μηνὸς κεφάλαια τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς πέραν τῶν τοῦ προηγουμένου μηνὸς περιορίζονται εἰς δρ. 436,095, ὧν ἀφαιρουμένων ἐκ τῶν διαθέτέων κεφαλαίων τῆς Τρα-

πέζης, ἄτινα κατὰ τὰς ἐπὶ τῆς καταστάσεως αὐτῆς τοῦ μηνὸς Ἰουλίου παρατηρήσεις ἐν τῇ «Οικονομικῇ Ἐπιθεωρήσει» (φυλ. Αὐγ. ἐ.ἐ.) ἀνῆρχοντο εἰς δρ. 10,791,585, προκύπτει ποσὸν διαθέσιμων κεφαλαίων σχετικῶς πρὸς τὴν κατάστασιν τῆς 31 Μαρτίου ἐ.ἐ. ἐκ δρ. 10,355,490, ἥτοι ποσὸν ἀνώτερον τῶν ἐκ τῆς πρώτης δόσεως τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων εἰσπραχθέντων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς χρημάτων. Ὁ ἐπόμενος πίναξ δεικνύει τὰς ἐπὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ και παθητικοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐπελθούσας ἐντὸς τοῦ μηνὸς Αὐγούστου 1880 μεταβολάς.

Μερίδες	Αὐξήσεις		Ἐλαττώσεις	
	ἐνεργητικ.	παθητικόν	ἐνεργητικ.	παθητικόν
Τραπεζικά γραμμάτια		3,028,297		
Καταθέσεις ἐντοχοῦ και ταμειουτηρίου		567,828		
Προεξοφλήματα		129,090		
Ἐξωτ. λησμοὶ μεταλλ. διαθέσιμον ἐν ὄψει	1,522,294			
Ἀνοικτοὶ λησμοὶ, δάν. ἐπὶ ὑποθ. ἐνεργ. κλπ.	1,196,542			
Διάφορα	836,434			464,455
Καταθέσεις ἀνευ τόκου				34,613
Ἐπιτάγαι πρὸς πληρ.				263,976
Διάφορα				
Μεταλλικόν και συναλ. ἐξωτερικοῦ			156,124	
Γραμμάτια Ἰον. Τραπ.			24,164	
Δάν. Κυβερ. ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορί.			204,637	
Προεξοφλήσεις, δάνεια χρεωλυτικά κλπ.			192,619	
Διάφορα			14,579	
	3,554,270	3,725,221	592,123	763,074
Ἀφαιρουμένων τῶν ἐλαττώσεων	592,123	763,074		
Διαφορὰ ἐπὶ πλέον	2,962,147	2,962,146		

Ἡ μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ληψοδοσία τοῦ δημοσίου ταμείου κατὰ τὸν μῆνα Αὐγούστον περιορίζεται εἰς τὴν κατὰ δρ. 204,637 μείωσιν τοῦ ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας χρέους τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν δέ τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσιεύθησαν διατάγματα ἐκτάκτων

πιστώσεων διὰ προμήθειαν ύλικου πυροβολικού εκ δραχ. 2,480,000, διὰ προμήθειαν χειρουργείων και χειρουργικῶν εργαλείων εκ δρ. 213,000· και δι' ἑτέρα τινα ἀντικείμενα εκ δραχ. 47,200, ἐν ὄλῳ δρ. 2,740,200, αἵτινες, προστιθέμεναι εἰς τὰς κατὰ τοὺς προηγουμένους μῆνας ἐπὶ τῆς χρήσεως τοῦ 1880 χορηγηθείσας εκ δρ. 1,657,879, ἀναβιβάζουσιν αὐτὰς εἰς δρ. 4,400,089. Ποῦ ἡ Κυβέρνησις ἐδαπάνησε 15 ἑκατομμύρια δρ., ἅτινα ἔλαβε πρὸ τῆς ἐπιστρατεύσεως πέραν τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους και διὰ τίνων πιστώσεων ἐδαπάνησεν ἑτερα 15 ἑκατομμύρια, ἅτινα, ὡς διαδίδεται, ἐδανείσθη εκ τοῦ ἐξωτερικοῦ δι' ἐντόκων γραμματίων, περὶ τούτων οὐδὲν εὕρισκει τις ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ἢ ἐν ἑτέρα τινὶ τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσει.

Ὁ λογιστικὸς νόμος ἐν ἄρθρῳ 10 ὀρίζει, ὅτι «οἱ ὑπουργοὶ δὲν δύνανται, ἐπὶ προσωπικῇ αὐτῶν εὐθύνη, νὰ ἐξοδεύσωσιν ἐπέκεινα τῶν χορηγηθείσων εἰς ἕκαστον αὐτῶν πιστώσεων», ἡ δὲ ἐξόδευσις ἀνατρέχει μέχρι τῆς συνάψεως τῆς συμφωνίας, τῆς καθιστώσης ὑποχρεωτικὴν διὰ τὸ δημόσιον τὴν πληρωμὴν, ὥστε ἡ πίστωσις πρέπει νὰ προηγηταὶ τῶν τοιούτων συμφωνιῶν. Δὲν πιστεύομεν νὰ ὑπάρξῃ ἀντίρρησις περὶ τῆς ἐννοίας ταύτης τοῦ νόμου, ἥτις ρητῶς ἀνεγράφη ἀπὸ τοῦ 1856 εἰς τὸν Γαλλικὸν νόμον και μετηνέχθη εἰς τὸν λογιστικὸν Κώδικα τῆς Γαλλίας τῷ 1862 ἐν ἄρθρῳ 41 ἔχοντι ὡς ἑξῆς: «... ni engager aucune dépense nouvelle avant qu'il ait été pourvu au moyen de la payer par un supplément du crédit.»

Ἐπὶ δὲ τῆς κατάχρησεως, τῆς διὰ διαταγμάτων χορηγίας ἐκτάκτων πιστώσεων, ἐπιφυλασσόμεθα νὰ πραγματευθῶμεν ἐν ἐπομένῳ τῆς «Οικονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως» φυλλαδίῳ.

Σ. Γ. ΦΛΩΡΟΣ.